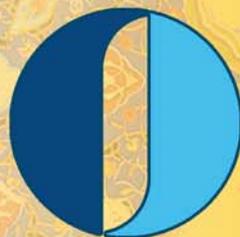

حیات

انجمن علمی کتابداری و اطلاع رسانی ایران

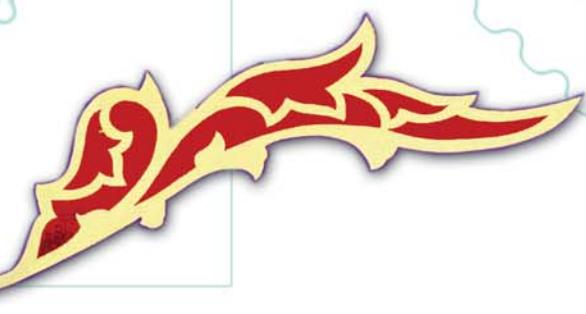

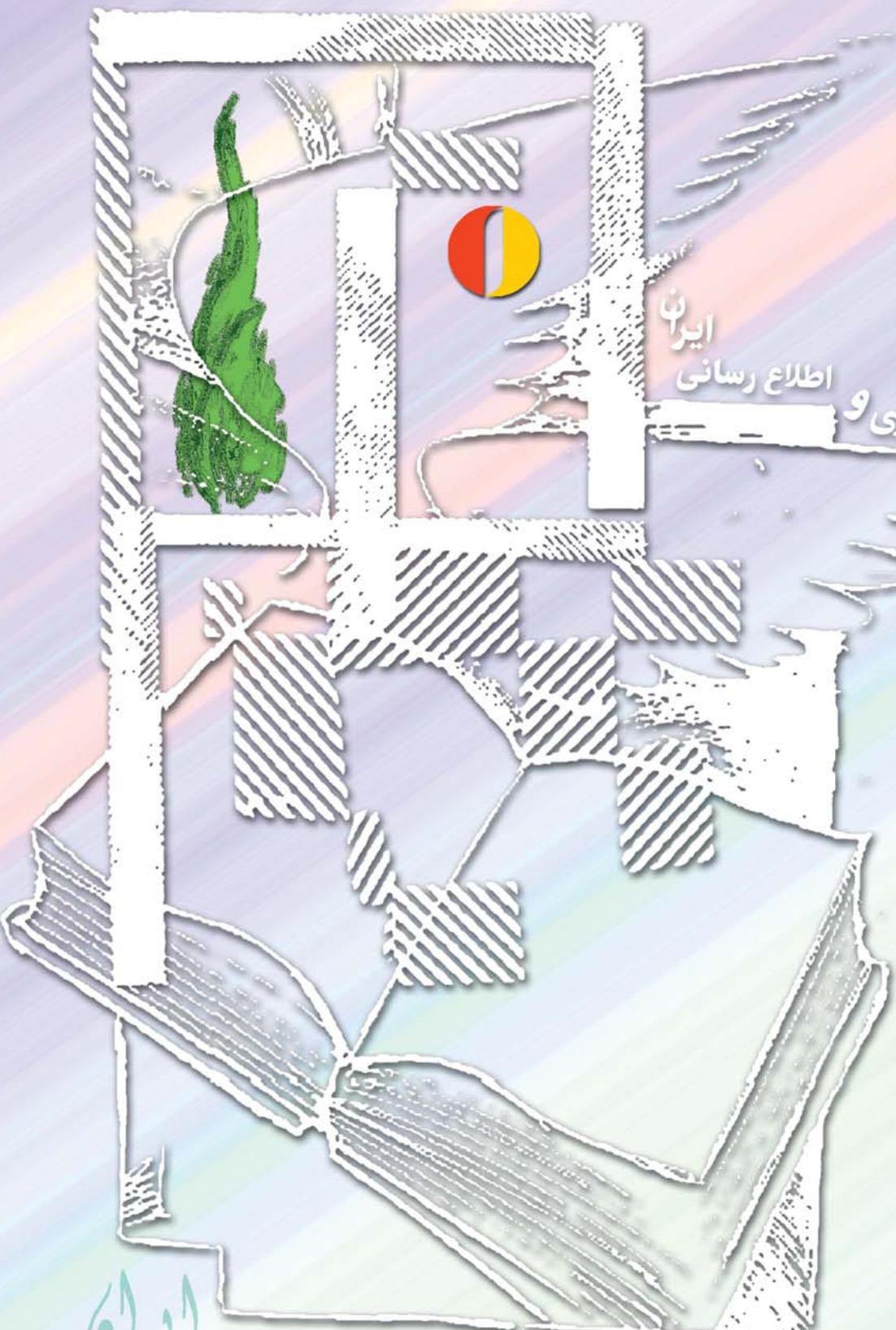
سال سوم / شماره چهارم / مرداد و شهریور ۱۳۸۳

مقاله

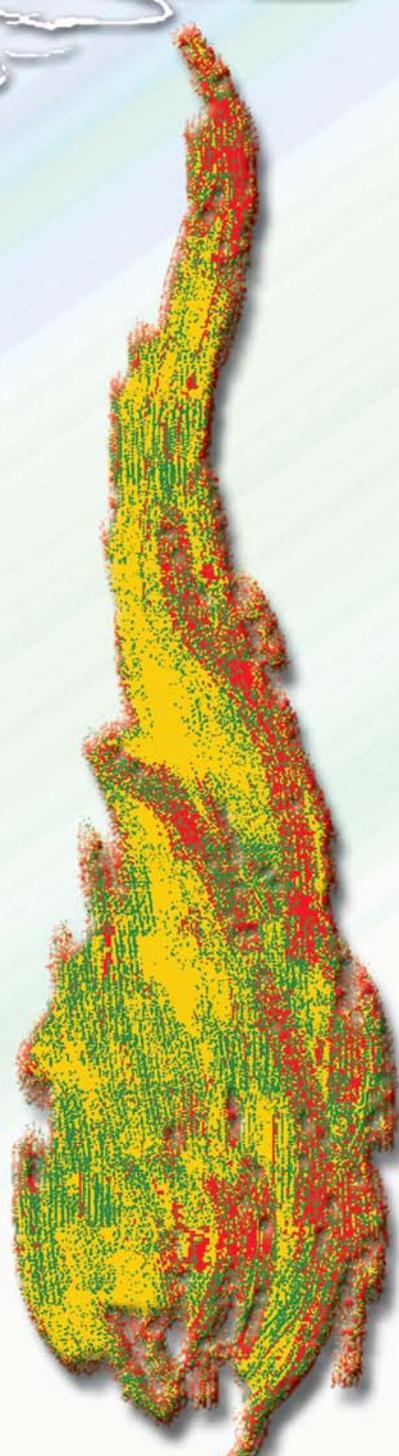
- ◆ اخلاق حرفه‌ای
- ◆ تنها نیکی است که می ماند
- ◆ و همیشه آخرین بار است
- ◆ هفتادمین همایش ایفلا
- ◆ محققان و کتابداران
- ◆ چه چیز باید تغییر کند؟
- ◆ آموزش کتابداری در بحرانی‌ترین وضعیت به سر می برد

ایران
اطلاع رسانی
انجمن علمی کتابداری و

انجمن علمی کتابداری و اطلاع رسانی
ایران

خبرنامه

انجمن علمی کتابداری

و اطلاع‌رسانی ایران

دو ماهنامه

سال سوم ، شماره ۴

مرداد و شهریور ۱۳۸۳ / شماره پیاپی ۱۶

ناشر: کمیته انتشارات انجمن

زیر نظر: دکتر علی مزینانی

دبیر تحریریه: جلال حیدری نژاد

حروفنگار: آناهید ایران پناه

آلتیه گرافیک: **مادمنت**

مؤسسه مطالعات اجتماعی ۶۴۰۷۴۹۳

صفحه آرایی: کیوان کهریزی

طراحی جلد: حسن رضائعلی

نشانی دفتر خبرنامه: خیابان آفریقا /

بعد از تقاطع میرداماد / کوچه

آناهیتای شرقی / شماره ۱۱

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کدپستی: ۱۹۱۷۶

صندوق پستی: ۴۵۹۷-۱۱۳۶۵

پست الکترونیکی:

ILISA@NLI.IR

۲	سخن اول / اخلاق حرفه ای
۳	تنها نیکی است که می ماند
۶	از این زاویه / و همیشه آخرین بار است
۸	راهنمای پیوسته برای سواد اطلاعاتی
۱۰	محققان و کتابداران انتظارات و ارتباطات
۱۲	نامه وارده
۱۳	معرفی انجمن‌های کتابداری و مراکز اطلاع‌رسانی / انجمن کتابداری پزشکی
۱۴	گفتگو با فاطمه رهادوست
۲۰	چه چیز باید تغییر کند
۲۲	خبرهای جدید از جلسات هیئت مدیره
۲۲	توفیق دانشگاه فردوسی مشهد در آزمون کارشناسی ارشد ۸۳
۲۳	هفتادمین همایش ایفلا
۲۶	همایش کتاب کودک در گذر زمان
۲۶	کوتاه و گویا
۲۸	سال‌ها قبل در این دو ماه
۲۹	قانون واسپاری فراسوی مواد چاپی
۳۱	بخوان و ...
۳۲	فرم درخواست عضویت در انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی

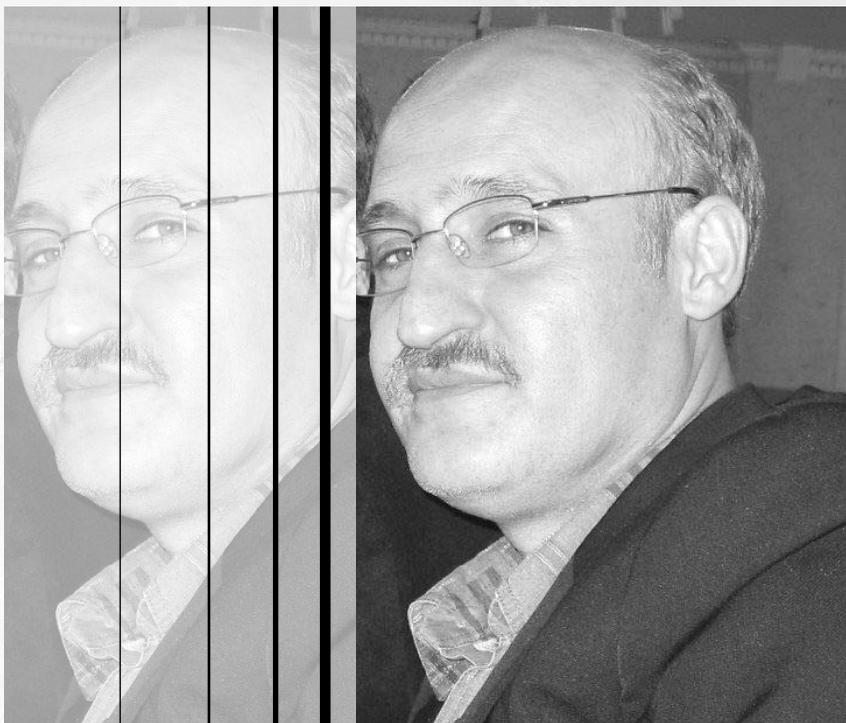
با ما همراه باشید...

- از نویسندگان و مترجمان درخواست می شود شرح کوتاهی از مشخصات علمی و کاری نوشتاری خود را به ضمیمه مقالات ارسال کنند.
- «خبرنامه» در ویرایش، تلخیص یا بازنگاری و آرشیو (عدم عودت مقالات) آزاد است.
- چاپ مقالات و آثار در «خبرنامه» الزاما به معنای تایید همه جانبه محتوای آنها نخواهد بود

تنها پنکی است که می ماند!

علی از میان ما پر کشید و در ملکوت اعلی ماوا گزید. فردوس برین جایگاهش باد.

سوابق کار و اجرای:

- * وزارت کشور دو سال
- * وزارت ارشاد (معاونت سینمایی) دو سال و نیم
- * دانشگاه امام حسین (ع)، سه سال و نیم، مسوول دفتر ترجمه دانشگاه
- * دانشگاه علوم پزشکی ایران، معاونت درمان، سه سال
- * معاون مرکز آموزش عالی کتابداری کتابخانه ملی ۱۳۷۷ - ۱۳۷۴
- * مدیرکل مرکز خدمات عمومی کتابداری کتابخانه ملی ۱۳۷۸ - ۱۳۷۷
- * مدیرکل مرکز خدمات فنی کتابداری کتابخانه ملی ۱۳۷۹ - ۱۳۷۸
- * معاون اطلاع رسانی کتابخانه ملی ۱۳۸۰ - ۱۳۷۹
- * مدیرکل مدیریت پردازش کتابخانه ملی
- * سه دوره عضویت در هیات مدیره انجمن کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی ایران (یک دوره نایب رئیس، یک دوره دبیر، یک دوره خزانه دار)، یک دوره رئیس کمیته انتشارات انجمن کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی ایران.

او از نادر انسان هایی بود که وقتی کاستی و ضرورتی را در حرفه حس می کرد بی ملاحظه مال و جاه مسئولیت می پذیرفت و برای حل آن می کوشید. علیرغم همه مشکلاتی که در تأمین معاش داشت، وقت زیادی را صرف باروری و تحرک رشته و حرفه می کرد. پذیرش عضویت در دو هیئت مدیره انجمن کتابداری و اطلاع رسانی از این دست حرکت ها بود. کارنامه تلاش های علمی و به ویژه مساعی او در اداره خدمات فنی کتابخانه ملی ایران بیانگر وجودی بود که ایثارگرانه در مسیر تعالی جامعه می کوشید. نگاهی به زندگی کوتاه اما پر بار دکتر مزینانی مؤید این مطلب است:

او در سال ۱۳۳۸ در تهران متولد شد. در سال ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ دیپلم ریاضی و طبیعی خود را از دبیرستان خوارزمی تهران اخذ کرد. در سال ۱۳۶۴، در رشته کارشناسی زیست شناسی دانشکده علوم دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. در سال ۱۳۶۹ در رشته کارشناسی ارشد کتابداری پزشکی با رتبه اول پذیرفته شد و در سال ۱۳۷۳ فارغ التحصیل این رشته شد و تحصیل را در دوره دکتری کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه آزاد آغاز کرد و در سال ۱۳۷۹ با رتبه اول آن را به پایان رساند.

اخلاق حرفه ای

تشریک مساعی نموده و احترام آنها را حفظ کرده و با صداقت و وفاداری شرایط حرفه‌ای را به گونه‌ای رقم می‌زنیم تا امنیت شغلی همکاران و رفاه آنها تضمین شود.

۶. منافع جمعی کاربران کتابخانه، خود کتابخانه و رفاه کارکنان را فدای منافع فردی نخواهیم کرد.
۷. بین اعتقادات فردی و وظایف حرفه‌ای تمایز قائل هستیم و اجازه نمی‌دهیم تا این باورها با اهداف سازمانی و دستیابی کاربران به منابع اطلاعاتی اختلالی به وجود آورد.

۸. با افزایش دانش و مهارت غیرحرفه‌ای و با تشویق دیگر همکاران به این امر سعی می‌کنیم تا آرمانخواهی و کمال‌گرایی در این حرفه را بهبود بخشیده و خدمات را در حد اعلا ارائه کنیم.

با توجه به اینکه تاکنون اصول اخلاقی منطبق با شرایط و جامعه ایران تهیه و تدوین نشده است پیشنهاد می‌شود تا انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با همکاری نهادهای دیگر از جمله انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی ایران نسبت به تهیه و تدوین چنین اصول اخلاقی و حرفه‌ای که با ارزش‌ها و شرایط میهن اسلامی سازگار باشد اقدام نمایند و آن را به عنوان اصول یا منشور اخلاقی حرفه کتابداری ایران به جامعه صدیق و مشتاق خدمت ارائه نمایند.

حرفه خود اقدام نمایند. در این راستا نقش انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی اهمیت به سزایی پیدا می‌کند. به همین دلیل است که چنین انجمن‌هایی با پیشینه‌ای حدود یک قرن نسبت به تهیه و تدوین این اصول اخلاقی در سطح ملی و بین‌المللی اقدام کرده‌اند که وجه مشترک آنها را می‌توان در اصول زیر خلاصه و ارائه کرد:

۱. کتابداران و اطلاع‌رسانان باید بالاترین سطح خدمات را برای کلیه کاربران کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی ارائه کنند. چنین خدماتی باید از طریق سازماندهی مناسب و اعمال خط‌مشی‌های یکسان برای تمام اقشار جامعه صورت گیرد. دسترسی یکسان و دقیق به اطلاعات نیز یکی از ارکان ارائه چنین خدماتی به جامعه است.

۲. این حرفه معتقد به آزادی تفکر است و در مقابل هرگونه اقداماتی که منجر به سانسور منابع شود مقاومت می‌کند.

۳. این حرفه حقوق خصوصی افراد را رعایت نموده و با احترام به نظرات کاربران، آنچه را که آنها انتخاب نموده و از آن استفاده کرده‌اند افشا نمی‌کنند.

۴. حقوق مالکیت معنوی مورد تأیید و تأکید این حرفه است و به آن احترام گذاشته می‌شود.

۵. افراد شاغل در این حرفه با همکاران خود

کتابداران و اطلاع‌رسانان نقش اساسی و قاطع بر کنترل، انتخاب و سازماندهی، حفاظت و اشاعه اطلاعات دارند و در هر نظام سیاسی - اجتماعی و فرهنگی به عنوان شهروندانی مطلع باید مجهز و معتقد به اصول اخلاقی حرفه‌ای و اجتماعی و رعایت ارزش‌هایی باشند که در آن حرفه و نظام رایج است. از جمله ارزش‌های قابل تأمل در این حرفه می‌توان اعتقاد به آزادی تفکر و تضمین دسترسی آزاد به منابع اطلاعاتی و اطلاعات را ذکر کرد. هم‌چنین باید اذعان داشت که بحران‌های اخلاقی در هر حرفه و در مجموع در هر جامعه‌ای هنگامی رخ می‌دهد که ارزش‌های مشخصی برای حرفه‌های مختلف و جوامع تهیه و تدوین نشده باشد و یا حداقل به صورت عرفی در آن حرفه شکل نگرفته باشد. بنابراین لازم است تا در هر حرفه‌ای نهادهای مسئول نسبت به تهیه و تدوین اصول اخلاقی برای آن حرفه اقدام نمایند. حرفه کتابداری و اطلاع‌رسانی به دلیل ماهیت و کارکردهای اجتماعی و فرهنگی که دارد یکی از حرفه‌ای است که به شدت نیازمند اصول اخلاقی است.

انجمن‌های علمی و صنفی از جمله نهادهایی هستند که به دلیل شکل‌گیری آنها از متن جامعه و به روشی دموکراتیک وظیفه دارند تا نسبت به تهیه و تدوین اصول اخلاقی

۴۰. استانداردهای کاغذ پایدار، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا، ۹۸، تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۳۷۹
۴۱. علی مزینانی، فهرست نویسی پیش از انتشار و تاثیر آن بر حوزه کتابداری و کتابخانه‌های ایران، فصلنامه کتاب، دوره سیزدهم، پائیز ۱۳۸۱، ص ۱۸۷ - ۱۸۲
۴۲. باد، جان، مجلات علمی و شکل گیری دانش حوزه ای، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۱، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۸۳، صفحه ۲۹۶ - ۲۸۵.
۴۳. بررسی وضعیت مصرف و تولید اطلاعات علمی توسط اعضای هیات علمی آموزش کشور، رهیافت، شماره ۲۵، پائیز ۱۳۸۰، صفحات ۲۱۸ - ۱۹۶.
۴۴. وال راونز، هارتمون، آینده پیاپیها: واقع گرایی یا آرمانشهری، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۰، تهران: کتابخانه ملی، صفحات ۲۴۷ - ۲۴۰
۴۵. میچل، کارول، قتل پیاپی در آسیای جنوب شرقی: جمع آور و حفاظت پیاپیها در چشم انداز در حال تغییر، گزیده مقالات ایفلا ۹۹، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۸۲، صفحات ۲۱۹ - ۲۰۵.
- تلاش های صادقانه دکتر علی مزینانی به اینها خلاصه نمی شود، او در بسیاری از طرح های ملی که در کتابخانه ملی ایران به اجرا درآمد نقشی محوری داشت و آخرین سرمقاله اش در همین خبرنامه بیانگر مسئولیت پذیری و کلان نگری اوست. این صدای اوست که همه ما را به همیاری و همکاری و وحدت فرا می خواند: بدرستی تنها صداست که می ماند، صدای نیکی.

فریرز خسروی

- گزارمانی: نویدها و چالش های دهه ۹۰ میلادی، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا (چین: ۱۹۹۶)، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۷۶، ص ۳۱۵ - ۳۰۹.
۲۷. یولاک، میریام و براون، کارن، "تغییر و تحول در حرفه کتابداری و آموزش کتابداران"، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا (دانمارک: ۱۹۹۷)، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۷۶، ص ۳۱۷ - ۲۹۶.
۲۸. میاکاوا، تاکایاسو. توسعه خدمات پایگاه های اطلاعاتی پیوسته در ژاپن و دورنمای آن در آسیا. ترجمه علی مزینانی، فراگام هایی در اطلاع رسانی (۳)، گزیده مقالات بیستمین کنفرانس بین المللی و اطلاع رسانی پیوسته، دسامبر ۱۹۹۶. تهران: مرکز اطلاع رسانی و خدمات علمی جهاد سازندگی، ۱۳۷۸، ص ۷۶ - ۵۵.
۲۹. بارکر، فیلیپ، کتاب های زنده و کتابخانه های الکترونیکی پویا، ترجمه علی مزینانی، سروش، ویژه نامه هفته کتاب، سال نوزدهم، شماره ۸۶۱، ص ۴۳ - ۴۰.
۳۰. مووین ایمبگو، آر. ام. "موانع انتقال تکنولوژی اطلاعات به جهان سوم"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه پیام کتابخانه، سال نهم، شماره دوم، تابستان ۱۳۷۸، ص ۷۸ - ۷۲.
۳۱. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، سال هفتم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۷۶.
۳۲. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، سال هشتم، شماره اول، بهار ۱۳۷۷.
۳۳. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، سال هشتم، شماره دوم، تابستان ۱۳۷۷.
۳۴. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، سال هشتم، شماره سوم، پائیز ۱۳۷۷.
۳۵. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، شماره چهارم، زمستان ۱۳۷۷.
۳۶. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، شماره اول، بهار ۱۳۷۸.
۳۷. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، شماره دوم، تابستان ۱۳۷۸.
۳۸. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، شماره سوم، پائیز ۱۳۷۸.
۳۹. علی مزینانی، یادداشت سردبیر، فصلنامه پیام کتابخانه، شماره چهارم، زمستان ۱۳۷۸.

آثار

* خزانه‌دار انجمن کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی ایران و عضو هیات مدیره انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران و مسوول کمیته انتشارات انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران.

الف - تالیف و ترجمه کتاب:

۱. مزینانی، علی، کتابخانه و کتابداری، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۷۹، ۱۳۸۲ چاپ چهارم.
۲. فاگمن، رابرت، تحلیل موضوعی و نمایه‌سازی: اصول نظری و توصیه‌های عملی. ترجمه علی مزینانی، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی، ۱۳۷۴.
۳. پارکر، الیزابت، مدیریت و ساماندهی پیشینه‌های سازمانی، ترجمه علی مزینانی، تهران: انجمن کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی ایران، ۱۳۸۲.
۴. بررسی نیازهای مهارت کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاه و مراکز اطلاع رسانی ایران، طرح پژوهشی اجرا شده در سطح کشور در سال ۱۳۷۶.

ب - مقالات تالیف و ترجمه

۱. سانتیاگو، سوزانه، فهرست‌های مشترک و نظام بین‌المللی اطلاعات پیاپی‌ها، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه کتاب. دوره چهارم، شماره ۲، تابستان ۱۳۷۲، ص ۲۱۰ - ۱۹۵.
۲. کامب، ریچارد بییدیس، "دیسک‌نوری و کتابداری مرجع: پایان سادگی"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه کتاب، دوره چهارم، شماره ۳، پائیز ۱۳۷۲، ص ۳۵۱ - ۳۳۵.
۳. اسونوینوس، الین، "پیش‌هما‌آرای، آری یا نه؟" ترجمه علی مزینانی، فصلنامه کتاب، دوره چهارم، شماره ۴، زمستان ۱۳۷۲، ص ۵۰۶ - ۴۷۵.
۴. بوهه تسای، مینگ، "مطالعه کتاب سنجی متون نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه کتاب، دوره پنجم، شماره ۲ - ۱، ص ۱۱۶ - ۱۰۵.
۵. علی مزینانی، نمایه‌های انتهایی کتاب‌های

علوم پزشکی، فارسی (۱۳۷۲ - ۱۳۶۸). فصلنامه کتاب، دوره ششم، شماره اول (بهار ۱۳۷۴)، ص ۶۸ - ۶۰.

۶. سجاد الرحمان، "تامین نیروی انسانی برای گسترش و اجرای سیاست‌های اطلاع رسانی"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه کتاب، دوره ششم، شماره دوم (تابستان ۱۳۷۴)، ص ۹۶ - ۷۷.
۷. علی مزینانی، صمیمی، میترا، "سمینار کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی (چهارمین: ۴ - ۶ اسفند ماه: ۱۳۷۵ تهران). فصلنامه کتاب، دوره هفتم، شماره چهارم (زمستان ۱۳۷۵)، ص ۱۳۶ - ۱۲۹.
۸. علی مزینانی، نشست عمومی ایفلا (شصت و سومین: ۳۱ اوت تا ۵ سپتامبر: ۱۹۹۷ کپنهاگ) فصلنامه کتاب، دوره هشتم، شماره ۱ و ۲ (بهار و تابستان ۱۳۷۶)، ص ۱۵۲ - ۱۳۸.
۹. عصاره، فرید، "قابلیت و تاثیر کشورهای درحال رشد در تولید متون علمی"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه کتاب، دوره هشتم، شماره ۳ (پائیز ۱۳۷۶)، ص ۱۳۷ - ۱۲۳.
۱۰. علی مزینانی، "بررسی نیازهای مهارت کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشگاهی و مراکز اطلاع رسانی ایران"، فصلنامه کتاب، دوره نهم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۷)، ص ۶۴ - ۴۴.
۱۱. عطیه، هان، "نرم‌افزارهای بازیابی متن قرآن کریم"، ترجمه علی مزینانی، مجموعه مقالات کاملیس ۴ (تهران ۳۱ - ۲۹ خرداد ۱۳۷۴). زیر نظر عباس حرّی، به کوشش عبدالله نجفی، تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۶، ص ۱۴۹ - ۱۲۹.
۱۲. علی مزینانی، "ملاک‌های تهیه نمایه کتاب، مجله و دیگر انتشارات"، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره چهارم، شماره ۱ و ۲ (بهار و تابستان ۱۳۷۳)، ص ۱۰۰ - ۸۸.
۱۳. بارکر، فیلیپ، "کتاب‌های الکترونیک و کتابخانه‌های آینده"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره چهارم، شماره ۳ و ۴ (پائیز ۱۳۷۳)، ص ۹۹ - ۸۷.
۱۴. علی مزینانی، نقش کتابداران و اطلاع‌رسانان علمی و فنی در انتقال تکنولوژی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره پنجم، شماره ۱ و ۲ (بهار و تابستان ۱۳۷۴)، ص ۶۶ - ۶۲.

۱۵. ورزیگ، گرنوت. "علم اطلاع رسانی: مطالعه کاربرد دانش پست مدرن"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره پنجم، شماره ۳ و ۴ (پائیز و زمستان ۱۳۷۴)، ص ۲۹ - ۱۷.
۱۶. ویلسون، پاتریک، "اطلاعات مرتبط استفاده نشده در فرآیند تحقیق و توسعه"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره ششم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۵)، ص ۳۳ - ۲۴.
۱۷. علی مزینانی، "مدل‌های ارتباط"، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره ششم، شماره ۲ (تابستان ۱۳۷۵)، ص ۵۷ - ۵۵.
۱۸. اف رادا، خووان، "آگردیسی واژه‌ها: کتابخانه‌ها و آینده"، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره ششم، شماره ۳ و ۴، (پائیز و زمستان ۱۳۷۵)، ص ۵۷ - ۵۲.
۱۹. علی مزینانی، "تاریخ مختصر ارتباطات به روایت جدول"، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره ششم، شماره ۳ و ۴، (پائیز و زمستان ۱۳۷۵)، ص ۸۴ - ۸۳.
۲۰. پینتو مولینا، ماریا، "الگوی روش شناختی برای چکیده‌سازی مستند"، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره هفتم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۶)، ص ۶۸ - ۵۵.
۲۱. علی مزینانی، "بررسی نیازهای و کاربردهای اطلاعات در جوامع آموزشی و پژوهشی"، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره هفتم، شماره ۲ (تابستان ۱۳۷۶)، ص ۲۲ - ۱۰.
۲۲. شاهراه‌های اطلاعات: مفاهیم و اصول، ترجمه علی مزینانی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره هفتم، شماره ۳ (پائیز ۱۳۷۶)، ص ۹۲ - ۷۰.
۲۳. علی مزینانی، کتابخانه‌ها به عنوان حافظه جهانی، فصلنامه پیام کتابخانه، دوره هشتم، شماره ۱ (بهار ۱۳۷۷)، ص ۵۷ - ۴۸.
۲۴. وال راونز، هارتموت، "فهرست‌نویسی روزنامه در آلمان"، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا (کوبا، ۱۹۹۴)، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۷۴، ص ۲۸۶ - ۲۷۵.
۲۵. اسمیت، جف، "چگونگی دستیابی به مجموعه و محتوای روزنامه در عصر دستخوش دگرگونی"، ترجمه علی مزینانی، گزیده مقالات ایفلا (ترکیه: ۱۹۹۵)، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۷۵، ص ۳۲۵ - ۳۱۶.
۲۶. هونگ، یان، "انتشارات کتابشناسی‌ها

" باید بیایی نیاوران! " می گویم فردا صبح من آنجا هستم، اول وقت! و دکتر برای آخرین بار برمی گردد، نگاهم می کند، لبخند غریبی می زند و می گوید: تو فردا صبح پیش من نمی آیی، (شوخی می کند که یعنی صبح دیر به اداره می آیی) ولی فردا ظهر منتظرت هستم! و دکتر می رود.

صبح سه شنبه دو دل هستم که بروم نیاوران یا جردن، وسط راه دوباره می خواهم

یکشنبه فرصت رفتن به نیاوران را پیدا نمی کنم و دوشنبه هم که قصد می کنم بروم خبردار می شوم که دکتر خودش می آید جردن. ساعت حدود ۳ بعدازظهر مشغول نگاه کردن به آخرین پرینت خبرنامه هستم که دکتر از راه می رسد. سلام و علیک و روبوسی و احوال پرسی. مثل همیشه لبخند می زند، می نشینیم

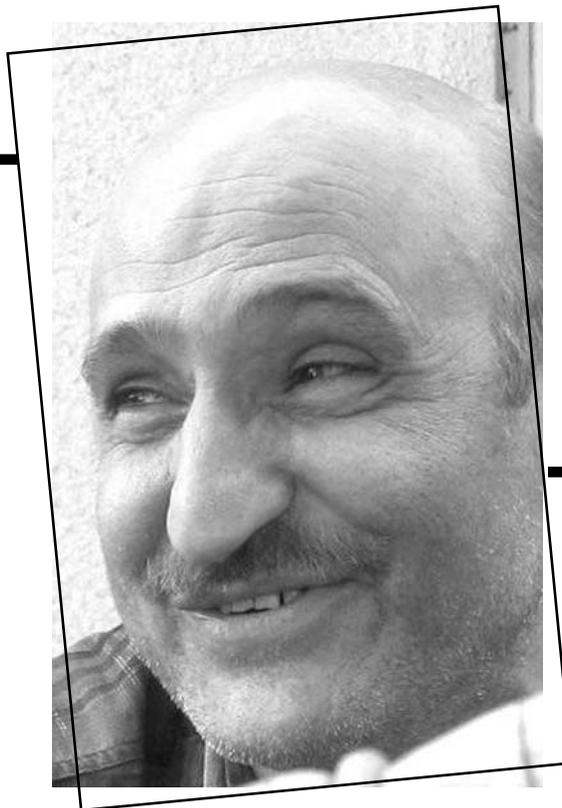

نگاهی به مقاله دکتر ببیندازم که متوجه می شوم مطلب را خانه جا گذاشته ام، دوباره برمی گردم و این بار یک راست می روم جردن. وارد کوچه که می شوم می بینم جلوی در شلوغ است! کمی تعجب می کنم، اما به گام هایم شتاب می دهم که زودتر به طبقه چهارم برسم و ظهر نشده خودم را به نیاوران برسانم. هنوز وارد ساختمان نشده یکی از همکاران می رسد و می گوید: می دانی؟ می گویم: چه چیز را؟ می گوید: دکتر! می گویم: دکتر؟! دکتر چه؟ می گوید: دکتر مزینانی دیشب ... یخ می کنم. دهانم خشک می شود. امکان ندارد! می خواهم که باور نکنم ولی چهره همکاران فرصت باور نکردن را نیز از من می گیرند. به طبقه چهارم می رسم. در اتاق دکتر خسروی بسته است، همه بهت زده اند، روی صندلی می نشینم و نگاهم به دور دستها گره می خورد ولی نمی دانم به کجا! همه چیز را دوره می کنم، شنبه شب راه، دیروز عصر راه، با خودم می گویم: " ولی من ظهر با دکتر قرار دارم " و یاد آخرین حرف هایم با او می افتم " دکتر خاطرات سفر لیتوانی؟ فردا صبح من آنجا هستم، اول وقت! " آخرین نگاه دکتر و آخرین حرفش که: تو فردا صبح نمی آیی، ولی فردا ظهر منتظرت هستم! و ظهر سه شنبه نه فقط من بلکه خیلی ها در کنار دکتر بودند و من دوباره و هزار باره با خود این جمله را تکرار می کنم که همیشه آخرین بار است و چه کسی می تواند بگوید که نیست!!

و مطالب را یکی یکی دکتر نگاه می کند و نظرش را می گوید. کار خبرنامه که به آخر می رسد می گویم دکتر سرمقاله شما هم ... حرفم را قطع می کند و می گوید: سرما خورده بودم، حال نداشتم، با عجله نوشتم اگر جایی نیاز به اصلاح دارد خودت انجام بده. می گویم: " پریشب که زنگ زد حالتان خوب بود. " می خندد و می گوید: " پریشب مجلس خواستگاری می رفتیم " با تعجب پرسیدم: " برای پسران؟ " دکتر می گوید: " نه ولی اگر برای او هم می رفتیم خوب بود. " می گویم: پسران چند سال دارد؟ " می گوید: " ۲۲ " می خندم و به شوخی می گویم: " پس ۱۰ سال دیگه هنوز وقت دارد! " دکتر از جایش بلند می شود و دستی به روی شانه ام می زند و با خنده می گوید: " امان از دست شماها! " داریم خداحافظی می کنیم که می گویم: دکتر خاطرات سفر لیتوانی؟ می گوید:

و همیشه آخرین بار است!

سیدجلال حیدری نژاد

گرفتار نسبیتی تمام عیار شده مرگ هنوز قطعی ترین چیزهاست! و عجیب نیست که ما آدم‌ها قطعی ترین چیزها را فراموش کرده‌ایم... زیرا که اگر مرگ آگاه بودیم دیگر تلخ نمی‌گفتیم و تند نمی‌رانیدیم و خاطری آزرده نمی‌کردیم و دست بر زخم نمی‌گذاشتیم زیرا که می‌دانستیم شاید این آخرین بار باشد و چه کسی می‌تواند بگوید که نیست؟! ■ ■ ■

چند مرتبه موبایل دکتر را می‌گیرم، و هر بار به دلیلی ارتباط برقرار نمی‌شود، حدود ساعت ۱۰ شب شنبه ۲۸ شهریور است، کمی سماجت می‌کنم و بالاخره ارتباط برقرار می‌شود، صدایش خوب نمی‌آید، بعد از سلام و علیک و احوال‌پرسی می‌پرسد: سرمقاله را گرفتی؟ خواندی؟ می‌گویم: "بله" و ادامه می‌دهم که صدایتان خوب نمی‌آید دکتر! می‌گوید که در حال رانندگی است، می‌پرسم: نیم ساعت دیگر منزل زنگ بزنم تشریف دارید؟ می‌خندد و می‌گوید: نه عزیزجان دیروقت برمی‌گردم. می‌گویم دکتر از سفر لیتوانی هم که برای ما نکفتید و دکتر با خنده می‌گوید: باید بیایی نیوران! خلاصه خداحافظی می‌کنم و گوشی را می‌گذارم و دوباره نگاهی به سر مقاله دکتر با عنوان "اخلاق حرفه‌ای" می‌اندازم.

... و نمی‌دانیم که همیشه شاید این آخرین بار باشد... آخرین باری که می‌توان سلامی کرد، جوابی شنید، سر به روی شانهای گذاشت، گره‌ای باز کرد، دلی را شاد، اندوهی را کم و محبتی را مضاعف... و ما آدم‌ها نمی‌دانیم. مثل تمام چیزهایی که نمی‌دانیم!! واقعیت این است که ما آدم‌ها غافلانه زندگی می‌کنیم. ناهشیار! مست! سربه هوا! و گاه نمی‌بینیم... نمی‌شنویم... حسن نمی‌کنیم و در نمی‌یابیم در این جهان که از صدر تا ذیلش

همیشه آخرین بار است و چه کسی می‌تواند بگوید که نیست! موضوع اینست که ما آدم‌ها بیشتر اوقات در توهم گام می‌زنیم و فکر می‌کنیم همیشه هستیم و هستند، زنده خواهیم بود و زنده خواهند ماند! ما آدم‌ها فکر می‌کنیم که همیشه فرصت جبران کردن داریم و همیشه می‌توان از چشم‌ها شعر مهربانانه‌ای خواند و همیشه دست‌ها برای ما گرم می‌مانند و همیشه کسی برای ما می‌خواند و می‌نویسد و دل‌تنگ می‌شود و چشم پر آب می‌کند

اشکال گوناگون می‌باشد. برای اطلاعات بیشتر با این آدرس تماس بگیرید:
<http://www.tvca.org/media.html>

سواد رایانه‌ای

در فرهنگ لغت وبستر ۲ (new college) سواد رایانه‌ای اینطور تعریف شده: توانایی استفاده از کامپیوتر و نرم‌افزار آن برای انجام دادن کارهای عملی. برنامه آموزشی تکنولوژی ساختاری دانشگاه فلوریدا می‌گوید سواد رایانه‌ای عبارتست از استفاده مرتب از کاربرد اصلی مایکرو کامپیوتر (ریز کامپیوتر) مانند واژه‌پردازی.

سواد دیداری

پروژه پیوسته سواد دیداری در تاریخ ۱۴ سپتامبر ۱۹۹۸، سواد دیداری را توانایی درک معنی و اجزای تصویر از طریق دانش عناصر پایه و دیداری تعریف کرده است.

فراگیری برای تمام عمر کندی (Candy) در مقاله خود تحت عنوان گسترش فراگیری برای تمام عمر از طریق آموزش دانشجویان دوره کارشناسی " که در سال ۱۹۹۴ ایراد شده است اظهار می‌دارد که فراگیری برای تمام عمر عبارت است از: " تلاش‌های دقیق فراگیران که با برنامه‌ریزی هوشیاران و سازماندهی شده که بطور کلی از یک محرک درونی سرچشمه گرفته و همچنین فرصت‌های موجود در دسترس آنها، که این خود یعنی خودآموزی."

یادگیری مبتنی بر منبع

کتابخانه stauffer در مقاله‌ای تحت عنوان "یادگیری مبتنی بر منبع چیست؟" در هجدهم فوریه ۱۹۹۷ این تعریف را برای این اصطلاح ارائه می‌دهد: "دستیابی به اهداف سواد اطلاعاتی و موضوعات از طریق دسترسی و بررسی منابع متعدد."

راهنمای منابع پیوسته برای سواد اطلاعاتی

سواد اطلاعاتی

سواد اطلاعاتی پذیرفته شده است) در کنفرانسی با عنوان بیانیه سمتی
سواد اطلاعاتی در سال ۱۹۹۳ اظهار داشت سواد اطلاعاتی عبارتست از
مهارت‌های حل مشکل اطلاعات.

رقابت اطلاعاتی

گروه رقابت اطلاعاتی، کمیسیون یادگیری منابع و تکنولوژی ساختاری
و دانشگاه ایالتی کالیفرنیا در یک گزارشی تحت عنوان رقابت اطلاعاتی
در دانشگاه ایالتی کالیفرنیا در دسامبر سال ۱۹۹۵ این را از رقابت اطلاعاتی
ارائه کرده‌اند: توانایی جستجو، ارزشیابی، استفاده و ارتباط اطلاعات در
اشکال گوناگون آن. تعریف دیگری نیز ارائه شد که می‌گوید رقابت اطلاعاتی
عبارتست از: ترکیب و یکپارچه کردن سواد کتابخانه‌ای، سواد رایانه‌ای،
سواد رسانه‌ای، سواد تکنولوژیکی، علم اخلاق، تفکر انتقادی و مهارت
برقراری ارتباط.

سواد رسانه‌ای

سواد رسانه‌ای توانایی تجزیه و تحلیل، ارزشیابی و ایجاد ارتباط در

در کمیسیونی که انجمن دانشگاه و مدارس جنوبی تحت عنوان
(ملاک برای به رسمیت شناختن) در تاریخ دهم دسامبر ۱۹۹۶ داشتند
این تعریف را از سواد اطلاعاتی ارائه کردند:

توانایی تعیین کردن ارزیابی و استفاده از اطلاعات برای مستقل شدن
فراگیران برای تمام عمر). همچنین انجمن راهنمایان کتابخانه دانشگاه
ایالتی نیویورک در کنفرانسی که در تاریخ سی‌ام سپتامبر سال ۱۹۹۷ تحت
عنوان پایه‌گذاری سواد اطلاعاتی برگزار شد اظهار کرده سواد اطلاعاتی
عبارتست از توانایی‌های تشخیص اطلاعات زمانی که لازم هستند، جستجو،
ارزشیابی و استفاده مؤثر از آن و برقراری ارتباط بین اطلاعات در اشکال
متفاوت آن.

آقای جرمی شپیرو و هاگس شلی (Jeremy Shelley, Hughes)
(Shapiro) در کنفرانسی تحت عنوان "سواد اطلاعاتی به عنوان یک
هنر آزاد" که در روزهای دوم و سوم ماه‌های مارچ و آوریل در سال ۱۹۹۶
برگزار شد سواد اطلاعاتی را این چنین تعریف کردند: (هنر آزاد جدیدی که
از دانش استفاده کامپیوترها و دستیابی به اطلاعات تا واکنش انتقادی
ماهیت خود اطلاعات زیربنای تکنیکی، اجتماعی، فرهنگی و حتی مفهوم
فلسفی آن گسترش پیدا کرده است).

انجمن رسانه آموزشی ویسکانسین (که توسط گردهمایی بین‌المللی

داشته باشد؛ حل آن به راحتی صورت پذیرد. هر تحقیقی دارای اهدافی است، اهداف تحقیق را می‌توان چنین بیان کرد:

هدف کلی: اگر تصویر روشنی از هدف وجود داشته باشد ارزشیابی عملکرد یا پیشرفت در هر مرحله از عمل یا تحقیق امکان می‌یابد. منظور از هدف کلی آن چیزی است که با بررسی و مطالعه بدان خواهد رسید: مانند چگونگی شیوع یک بیماری. هدف کلی می‌گوید: محقق به دنبال چیست؟ به عبارت دیگر مسأله چیست و صورت مسأله کدام است. (درک مشکل)

هدف نهایی: آنچه که در یک بررسی و مطالعه به آن می‌رسیم یعنی تجربه‌ای که کسب می‌شود، هدف نهایی را می‌توان برنامه مشخص برای حل یک مشکل یا راه‌حل مسأله دانست. (راه‌حل مسأله) هدف کاربردی: آنچه در زمینه به کارگیری نتایج مطالعه مورد نظر است: مانند استفاده آموزشی، هدف کاربردی می‌گویند. یعنی از تحقیق مورد نظر در چه زمینه‌ای می‌توان استفاده کرد. (مورد استفاده تحقیق)

هدف اختصاصی یا ویژه: جنبه‌های خاص از یک موضوع است: مانند بررسی میزان شیوع یک بیماری. در این نوع هدف متغیرها بررسی می‌شوند به عبارتی محقق با بررسی متغیرهایی نظیر: سن، جنس، نژاد، محل جغرافیایی به یک نتیجه خاص می‌رسد. (رسیدن به نتیجه خاص یا جنبی مسأله)

کتابدار می‌تواند در هر یک از اهداف فوق نقش ایفا کند حتی در استنتاج مطالب توسط محقق می‌تواند مؤثر قرار گیرد، به عبارت دیگر خود هم چون محقق مطلب را دنبال کند.

کتابدار باید قبل از هر کاری بداند پژوهشگر چرا می‌خواهد در یک مورد خاص تحقیق کند، زیرا نه تنها این درک برای روشن شدن موضوع کمک می‌کند؛ بلکه کتابدار را در تعیین یا انتخاب و شناخت منابع اطلاعاتی و مورد نیاز محقق یاری می‌رساند. به عبارت دیگر اطلاعات یا منابع مناسب در اختیار محقق قرار داده می‌شود. ارتباط بین محقق و کتابدار؛ ارتباط موضوع تحقیق با منابع است.

با شیوه بهره‌گیر از منابع کتابخانه‌ای در بدو امر اولین موردی است که می‌توان از آن به عنوان گام اول یاری رساندن کتابدار به محقق دانست. کتابدار باید با شیوه استفاده از منابع به ویژه منابع مرجع نظیر دایرةالمعارف‌ها و فرهنگ‌ها آشنا باشد، و بتواند در دستیابی به اطلاعات موجود در آن محقق را یاری رساند. پژوهشگران در پی دسترسی به اطلاعات هستند، یعنی اطلاعات را سریع‌تر می‌خواهند؛ از طرف دیگر

کتابدار باید با شیوه استفاده از منابع نظیر دایرةالمعارف‌ها و فرهنگ‌ها آشنا باشد و بتواند در دستیابی به اطلاعات موجود در آن محقق را یاری رساند.

محقق هم متقاضی اطلاعات است و هم افزاینده آن، لذا با توجه به بار فزاینده این نوع اطلاعات که به روش‌های گوناگون تهیه و جهت اشاعه ارائه می‌گردد؛ باید اطلاعات سازماندهی و آماده‌سازی شده و در دسترس قرار گیرد. پژوهشگر به عنوان یک مراجعه‌کننده به کتابخانه به دنبال پاسخ‌گویی مناسب است؛ در این راستا کتابخانه می‌تواند به دنبال پاسخ‌گویی به این باشد که:

۱. سؤال پژوهشگر چیست به عبارت دیگر محقق به دنبال پاسخ به چه سؤالی است. (موضوع‌یابی)
 ۲. اهمیت و الویت موضوع از دیدگاه پژوهشگر تا چه حدی است یعنی محقق تا چه حد و میزان اطلاعات را گردآوری، سازماندهی و مورد استفاده قرار می‌دهد تا به یک نتیجه مطلوب برسد (میزان گردآوری اطلاعات با توجه اهمیت موضوع) یعنی تحقیق جامع است یا جنبه‌های خاص از یک موضوع را شامل می‌شود.
 ۳. در پژوهش مورد نظر اطلاعات از کدام طریق جمع‌آوری می‌شود از یک یا چند روش (مشاهده و آزمایش، پرسشنامه، مصاحبه و مشاهده اسنادی یعنی مطالعه کتاب و غیره). (روش‌های گردآوری اطلاعات)
 ۴. روند بیان مسأله یعنی نحوه آغاز آن چگونه است و چه محتوایی را در بر می‌گیرد. در یک تحقیق محتوا و نحوه پایان پژوهش در یک روند کلی پدید می‌آید، بر همین اساس کتابدار می‌تواند به عنوان مشاور و راهنمای انتخاب منابع تحقیق، موضوع را دنبال کند تا مطالب و ذهن محقق به یک انسجام و ارتباط برسد. (ارتباط مطالب)
- محقق در هر تحقیقی به دنبال هدف و یا اهدافی است. هدف مقصودی که مبین تغییر مورد نظر باشد، پس نیل به هدف رسیدن به تغییر است. فرا گرفتن راه‌حل یک مسأله (یک تغییر) هدفی است که رسیدن به آن موجب می‌شود، اگر چنین مسأله‌ای و یا مشابه آن وجود

انتظارات و ارزیابی اطلاعات

محققان و کتابداران

وجود یک مشکل جز با احاطه بر حقیقت یا واقعیت‌ها نیست. نیاز به یافتن راه‌حل، درک وجود مشکل است یعنی وقتی علت یک پدیده یا ضرورت یک امر خاص (محرک یا انگیزه تحقیق) تشخیص داده می‌شود که مسأله‌ای وجود داشته باشد، یعنی از صورت مسأله به حل آن رسید.

اعتبار یک تحقیق به اهمیت و اهداف تحقیق، منابع تحقیق (روش گردآوری اطلاعات)، انسجام و برقراری ارتباط بین مطالب (قدرت استدلال و استنتاج محقق) جهت رسیدن به یک نتیجه‌گیری مطلوب بستگی دارد.

محقق باید در مرحله اول با موضوع تحقیق آشنا گردد به عبارت دیگر با مراجعه به مراجع عمومی نظیر فرهنگ‌ها، سالنامه‌ها، دایره‌المعارف‌ها، کتاب‌شناسی‌ها و فهرست‌های مقاله‌ها، مجموعه اسناد و مدارک به عبارت دیگر منابع مورد نیاز خود را گزینش کند تا به جستجوی اطلاعات مورد نیاز خود بپردازد.

مرحله دوم تعبیر و تفسیر اطلاعات گردآوری شده است که در این مرحله با مطالعه و ارزیابی و بررسی کتاب‌ها و منابع مختلف محقق به نتیجه یا نتایجی خواهد رسید، به تعبیر دیگر با تحلیل اطلاعات به دست آمده اندیشه خاص و جدیدی کسب خواهد نمود؛ که چه بسا عرضه آن اندیشه یا محتوای مطالب بدست آمده، به کیفیت و کمیت رویداد، حقایق و اطلاعات خاص بیفزاید.

جوابگویی به نیاز مطالعاتی، اطلاعاتی، تحقیقاتی، آموزشی از اهداف تشکیل یک کتابخانه است. یک محقق ممکن است نیاز خود را از منابع موجود در کتابخانه شخصی برطرف نماید، سپس از کتابخانه‌های دیگر استفاده کند.

کتابدار قبل از هر کاری باید بداند پژوهشگر چرا می‌خواهد در یک مورد خاص تحقیق کند.

محقق از کتابخانه انتظار دارد که با مراجعه به آن به هدف یا هدف‌های خود برسد به عبارت دیگر مجموعه یک کتابخانه توانایی پاسخ‌گویی به نیاز او را داشته باشد. یک کتابخانه با توجه به هدف‌های مؤسسه‌ای که کتابخانه در خدمت آن است و جامعه‌ای که کتابخانه پاسخ‌گویی نیاز آنان می‌باشد، ایجاد شده است؛ و جواب‌گویی صحیح و مطلوب به مراجعان آن جز با دانش و تجربه کتابداران شاغل در کتابخانه میسر نیست.

نقش کتابدار در آشنا نمودن پژوهشگر با مجموعه منابع کتابخانه‌ای، و چگونگی بهره‌گیری از آن منابع به عبارت دیگر آشنا نمودن محقق

نوشته مسعود فلاحت‌منش

واژه تحقیق به معنی پژوهش، رسیدگی و بررسی است. می‌توان تحقیق را جستجو و مطالعه یا پی‌گیری اطلاعات مختلف در جهت یک نتیجه‌گیری مطلوب دانست. جستجوگر در جهت پاسخ به یک مشکل است، پس اگر مشکلی نباشد تحقیقی صورت نمی‌گیرد. پی بردن به

انجمن کتابداری پزشکی

تاریخچه

این انجمن در دوم ماه می ۱۸۹۸ توسط ۴ کتابدار و ۴ پزشک تأسیس شد و قدیمی ترین انجمن علمی کتابخانه های تخصصی در آمریکاست. کمتر از یک قرن بعد، انجمن تبدیل به نهادی تخصصی - حرفه ای با بیش از ۱۲۰۰۰ انستیتو و ۳۸۰۰ متخصص علوم بهداشتی عضو شد. انجمن برای ارتقا سطح حرفه ای متخصصان علوم بهداشتی در ارائه خدمات درمانی با ترکیب هنر و علم و رشد علمی و حرفه ای کتابداران و کتابخانه های پزشکی فعالیت می کند.

ادامه تحصیل حرفه ای

با برگزاری دوره های تحصیلات تکمیلی برای کتابداران فارغ التحصیل و سایر علاقمندان در طی سال، به تربیت حرفه ای کتابداران می پردازد. این جلسات و کلاس ها در همایش سالانه معرفی و در طی سال برگزار می شوند.

جوایز و نشان افتخار

MLA به افرادی که در طی سال به ارائه خدمات برجسته و نوآوری در زمینه کتابداری و کتابخانه های پزشکی پرداخته اند، مدیریت های درخشان و نوآوری در فن آوری های کاربردی، دستاوردهای تحقیقی برجسته و تولیدکنندگان متون بکر و خلاق در موضوع کتابداری پزشکی نشان افتخار و جایزه اعطا می کند.

کمک هزینه تحصیلی و بورس

MLA به کتابداران پزشکی کمک های مالی فراوانی از جمله اعطای بورس های تحصیلی، فلوشیپ دکترای ISLIMLA، بورس ادامه تحصیل در مقاطع بالا و کمک مالی در انجام پروژه های تحقیقی، ارائه می کند.

عضویت

۱۲ ماهه به صورت عادی، مؤسسه ای پیوسته، وابسته، بین المللی و دانشجویی است. همایش سالانه بزرگترین همایش انجمن با شرکت اعضا می باشد. ۲۳ گروه تخصصی و ۱۴ گروه جغرافیایی با MLA کار می کنند. MLA با کتابخانه ملی پزشکی NLM، کتابخانه ها و کتابداران پزشکی، و کلیه سازمان های درگیر خدمات بهداشتی و درمانی کار می کند و به ایجاد جریان آزادی از اطلاعات در میان کتابخانه های پزشکی سراسر دنیا می پردازد.

انتشارات

MLA دارای انتشارات متنوع از تک نگاشت و ادواری هاست. کلیه اعضای دارای حق رأی، بولتن انجمن، اخبار MLA و راهنمای عضویت سالانه را دریافت می کند. کتاب های متنوع در موضوعات جاری و تاریخی حرفه برای علاقمندان مهیا می شود.

مبادله

MLA سالانه بیش از ۲۸۰/۰۰۰ نسخه از مجلات تکراری صحافی شده یا نشده را با مؤسسات عضو مبادله می کند. همچنین با ایجاد و تهیه لیست های هماهنگ از موجودی نسخ تکراری مؤسسات به ایجاد مبادله یکدست تری میان خود آن سازمان ها نیز می پردازد و بر امر مبادله میان آنها نظارت می کند.

منابع اطلاعات حرفه ای و شغلی

با ارائه فرصت های شغلی در MLA News از طریق MLA Net پل ارتباطی میان مؤسسات و کتابداران است.

منبع: www.mlanel.org

نامه‌واره!

در خبرنامه فروردین و اردیبهشت سال جاری خبری به همراه نکاتی از حاشیه‌های همایش آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی در صفحه ۱۵ به چاپ رسیده بود که حامل بعضی از موارد منفی حاشیه‌ای در آن همایش بود. این مطلب سبب شد تا در این شماره نامه‌ای را که از دکتر رحمت الله فتاحی دبیر آن همایش به دستمان رسیده بود به چاپ برسانیم و از توضیحات ایشان پیرامون آن همایش مطلع شویم. ایشان در یک جای نامه خود اشاره کرده‌اند که آنچه در خبرنامه آمده ارتباطی با خود همایش و کیفیت علمی آن نداشته است و این دقیقاً همان حرفی است که دست اندرکاران خبرنامه بر آن تاکید دارند، یعنی در آن گزارش به نقد کیفی و محتوایی آن سمینار پرداخته نشده بود.

نکات مطرح شده در خبرنامه همانطور که از عنوان آن یعنی "در حاشیه همایش" برمی‌آید، مواردی حاشیه‌ای بوده و به اصل همایش ارتباطی نداشته است، گرچه گاه دیده شده است که مسائل حاشیه‌ای در صورت عدم توجه چنان به اصل قضیه خدشه وارد می‌کنند که حاصل تلاش‌ها و زحمات دست اندرکاران یک برنامه بر باد می‌رود. در اینجا توجه خوانندگان را به نامه دکتر فتاحی جلب می‌کنیم.

"کمی هم مثبت اندیشی، کمی هم تشویق"

رحمت‌الله فتاحی

در خبرنامه فروردین و اردیبهشت ۸۳ درباره همایش آموزش استفاده‌کنندگان و توسعه سواد اطلاعاتی مطالبی درج شده بود که بیانگر ذهنیت منفی بخشی از جامعه ایران می‌تواند باشد.

اینجانب دبیر همایش مذکور بودم و مدت دو سال به اتفاق برخی همکاران دیگر برای برگزاری آن تلاش کردم. نخستین همایش در نوع خود در ایران بود و مقالات ارائه شده قابل توجه و سودمند بود. به نظر می‌رسد همایش بتواند در سال‌های نزدیک تأثیر خود را به عینیت برساند و تحولاتی را باعث شود. با همه این تلاش‌ها و نبودن همایش و سودمند بودن آن (که نتایج ارزیابی شرکت‌کنندگان حاکی از آنست)، اما گزارش

درج شده در خبرنامه انجمن نه تنها هیچ اشاره‌ای به نکات مثبت و دستاوردهای آن نداشت بلکه به ۵ مورد مشکلات جزئی اشاره کرده بود که ارتباطی با خود همایش و کیفیت علمی آن ندارد. نخست آنکه مدت ارائه مقاله‌ها ۲۵ دقیقه بود که به نظر کافی می‌رسد، دوم آنکه تذکر دادن به سخنرانانی که وقت را رعایت نمی‌کنند در همه همایش‌ها معمول است، سوم ورود کیف و بسته‌های بزرگ (حتی کتاب) به داخل مجموعه حرم امام رضا (ع) ممنوع است و دبیرخانه همایش قادر نبود برای آن چاره‌ای بیندیشد، چهارم آن که تنها کارت شناسایی افرادی که در روزهای همایش و یا یکی دو روز قبل از آن ثبت نام کرده بودند آماده نشد که آن هم طبیعی است و اما نکته پنجم انتقادی کاملاً درست بود که مربوط به کم نور بودن اسلایدهای ارائه شده در سخنرانی‌ها بود.

اینجانب ضمن تشکر از گزارشگر محترم، این تقاضا را از همه کتابداران کشور دارم که تنها نکات منفی را ملاحظه نکنند، بلکه به جنبه‌های مثبت و نیز دستاوردهای رخدادهای، از جمله همایش‌ها، نیز توجه داشته باشند. فقط بازگو کردن نکات منفی این خطر را به همراه دارد که به خوانندگان به طور ناخودآگاه القا شود که همایش یا هر رخداد دیگر هیچ جنبه مثبتی نداشت و این نوع ذهنیت برای هیچ جامعه‌ای خوب نیست.

رشته به حساب و کتاب های خاص پیردازند، بلکه بیشتر افرادی وارد این حوزه می شدند که واقعاً علاقمند بودند به دنیای کتاب.

اولین رشته شما برای ورود به دانشگاه ادبیات انگلیسی بود و بعد شما در مقطع کارشناسی ارشد کتابداری شرکت و فارغ التحصیل می شوید، آیا هیچ وقت

به فکر ادامه تحصیل در اولین رشته مورد علاقه خود نیفتادید؟

همانطور که گفتم علاقه اول من همان ادبیات انگلیسی بود ولی خوب تا سال ۱۳۷۷ فرصت نکردم که به ادامه تحصیل در این رشته بپردازم ولی خلاصه پس از ۲۱ سال دوباره رفتم و در مقطع کارشناسی ارشد ادبیات انگلیسی تحصیل کردم.

شما به نوعی در زمانی که استاد بودید و تدریس می کردید، و در رشته ادبیات انگلیسی دانشجویان هم بودید در این مدت چه تفاوت هایی بین دانشجویان رشته کتابداری حس کردید؟

درست است، در یک مقطع من هم استاد بودم و هم دانشجو و همکلاس های من خیلی از من جوان تر بودند و خوشبختانه خیلی هم خوش ذهن و با دانش بودند و بسیار فعال و با انگیزه. ولی متأسفانه دانشجویان رشته کتابداری سال به سال افسرده و بی انگیزه تر شدند و این من را بسیار ناراحت می کند، گرچه نمی خواهم این را به همه دانشجویان تعمیم دهم ولی کلیت قضیه اینگونه است.

مسئله ای که اینجا به ذهن من آمد این است که تعدادی از کتابداران موفق و شناخته شده در مقطع کارشناسی در رشته دیگری به جز کتابداری تحصیل کرده اند، فکر میکنید دلیل این مسئله چیست؟

دلیل کاملاً روشن آن، وضع بسیار نابسامان آموزش

به عنوان اولین پرسش اگر قرار باشد شما خودتان را به کسی که شما را نمی شناسد معرفی کنید، چه می گوئید؟

من معتقدم که نیاز به معرفی آنچنانی نیست، اگر کسی با کارهای من آشنا باشد میداند که من کیستم و چگونه فکر می کنم.

در کجا متولد شدید و دوران تحصیل قبل از ورود به دانشگاه را در کجا گذراندید.

من متولد تهران هستم، سال های دبستان و دبیرستان را به جهت شغل پدرم که مرتب در مأموریت بودند در شهرهای گوناگون گذراندم. بخشی از دبیرستان را در شهرستان فسا و سال های پایانی دبیرستان را در دبیرستان تهران گذراندم. بعد وارد دانشگاه ملی سابق و شهید بهشتی فعلی شدم در رشته زبان و ادبیات انگلیسی.

در چه سالی؟

فکر می کنم ۱۳۴۴ و در سال ۱۳۴۸ یا ۱۳۴۹ فارغ التحصیل شدم و پس از مدتی در کتابخانه بانک صنعت معدن مشغول کار شدم و پس از مدتی در امتحان کارشناسی ارشد کتابداری شرکت کردم و پذیرفته شدم و در سال ۱۳۵۵ نیز فارغ التحصیل شدم.

در چه سالی در مقطع فوق لیسانس پذیرفته شدید؟

دقیق یادم نیست ولی من شاگرد خانم انصاری و آقای سینایی بودم در دوره اول و البته در دانشگاه تهران. خانم علوی و خانم سلطانی نیز از استادان من بودند و بهتر است که همین جا بگویم که یکی از دلایل ماندگاری من در این رشته رویکرد اساتید من به این رشته بود. آنها واقعاً معلم بودند.

پس از بد حادثه وارد این رشته نشدید؟

نه / به هیچ وجه. تازه وقتی کسی به کتاب و خواندن و نوشتن علاقه داشته باشد قدر این رشته را بیشتر می داند و برای آدمی مثل من که از ۱۳ سالگی به نوشتن رو آورده بودم کتابداری و دنیای کتاب، دنیای ایده آلی بود. آن موقع این طور نبود که افراد برای ورود به این

فاطمه رهادوست:

آموزش کتابداری در بحرانی ترین وضعیت به سر می برد

گفتگو از سید جلال حیدری نژاد

مقدمه :

کتابداری را از دانشگاه تهران اخذ می کند و سپس در سال ۱۳۸۰ موفق به دریافت فوق لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه آزاد می شود. او در مراکز دانشگاهی و غیردانشگاهی مختلفی فعالیت داشته و دارای تألیفات متعددی در حوزه اطلاع رسانی و کتابداری است. او همچنین مشاوره پایان نامه های تعدادی از افرادی که اینک در هیئت مدیره انجمن به فعالیت مشغول هستند را بر عهده داشته است و تخصص او در زبان انگلیسی به او این فرصت را داده تا به ترجمه آثاری در زمینه کتابداری و ادبیات انگلیسی بپردازد. فاطمه رهادوست شعر می خواند و شعر نیز می سراید و کسی که او را کمتر بشناسد بیشتر متعجب می شود وقتی که می بیند زبانی چنان صریح و بی پرده که مستقیم به سراغ واقعیات می رود و آنان را همچنان که هستند تلخ و تند بیان می کند در جایی این گونه می سراید:

کنار پنجره تاریک می نشینم

و با زبانی بند آمده

که هرگز باز نمی شود

اعتراف می کنم

چه اهمیتی دارد که اعتراف سکوت

عالیجناب مقدس را برمی آشوبد

یا غمگین می کند؟!

شاید یک سال قبل بود، درست در خاطر ندارم، اما نامه منتقدانه اش نسبت به انجمن را در یکی از شماره های خبرنامه می خوانم و صراحتش موجب می شود که به فکر گفتگویی با او بیفتم. در اولین برخورد همانطور که پیش بینی می کردم او را صریح می یابم، حرف هایش را می زند اما وقتی به او پیشنهاد یک گفتگو جهت چاپ در خبرنامه را می دهم قبول نمی کند و می گوید که حرفی باقی نمانده است!

می گوید که خیلی ها معتقدند اینهایی که شما می گوی فقط حرف است و تا شما برای حرف هایتان راه کارهای عملی پیشنهاد ندهید، حرف هایتان راه به جایی نخواهد برد و دیگر یاد نیست که پاسخ او چه بود! از آن روزی که گفتگو با خبرنامه را نمی پذیرد تا روزی که روبه روی او نشستم و دکمه ضبط صوت را برای ضبط گفتگو فشار دادم شاید نزدیک به یک سال می گذرد و او همچنان به آنچه اعتقاد داشت اصرار می کند و ضمن اینکه تلاش اعضای هیئت مدیره انجمن را نفی نمی کند اما همچنان منتقدانه به انجمن نگاه می کند. در گفتگویی که پیش رو دارید و با حضور دکتر مزینانی نیز صورت گرفت، فاطمه رهادوست از مسائل گوناگونی صحبت می کند که شاید چندان شیرین نباشد اما از میان حرف های به ظاهر تلخ و تند او می توان دل نگرانی، عشق و علاقه ای را که نسبت به رشته کتابداری و کتابداران دارد پی برد.

فاطمه رهادوست استاد دانشگاه مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی که به تازگی بازنشسته شده است در سال ۱۳۴۹ از دانشگاه شهید بهشتی در رشته زبان و ادبیات انگلیسی فارغ التحصیل می شود و در سال ۱۳۵۵ فوق لیسانس

نزدیک نمی شوم برای اینکه نمی بینم که این انجمن جواب من را بدهد. اجازه بدهید نکته ای را توضیح بدهم. شما وارد بحث کار کرد انجمن شده اید در صورتی که من بیشتر مایلم بدانم که از نظر شما یک انجمن چگونه متولد می شود، البته به بحث کارکرد هم می رسیم ولی چگونگی تولد یک انجمن در این مرحله مهم تر است. خود شما در آخرین شماره خبرنامه انجمن مطلب جالبی نوشته بودید و توضیح داده بودید که این انجمن به صورت طبیعی متولد نشده است و این را همه می دانیم که خودجوش نبوده است، یک موقعیت برای افراد خاصی بوجود آمده و آن افراد از پایگاه خود برای راه اندازی انجمن استفاده کردند، و این خیلی متفاوت با انجمنی است که به صورت خودجوش بوجود می آید ولی به هر حال این انجمن متولد شده. ...

یعنی انجمن از بالا شکل گرفته و بوجود آمده.

بله همینطور است، ولی حالا که این گونه شده افراد باید برای کسی که از بیرون به انجمن نگاه می کند حداقل به گونه ای رفتار کنند که من حس کنم آنها با مسائل ما متخصصین ارتباط برقرار کرده اند. ولی حالا این گونه نیست و من به عنوان یک متخصص نمی توانم با انجمن ارتباط برقرار کنم و این در حالی است که خیلی هم به این موضوع علاقه مند هستم و همیشه شاگردانم را به عضویت در انجمن تشویق کرده ام.

ببینید بحث ما در مرحله ماقبل پیدایش انجمن است و من از شما می خواهم که فرض کنید انجمن وجود ندارد و بدنه جامعه کتابداران نیز شاید نیاز وجود انجمن را حس نکند و در این شرایط چقدر باید انتظار کشید تا همه چیز به طور طبیعی اتفاق بیفتد؟

اینکه انجمن از بالا شکل گرفته درست است ، به نظر من NGO ها در کشور ما مشکلات ریشه ای دارند، یعنی اینکه مردم هنوز به آنجا نرسیده اند که خودشان به دنبال تأسیس یک انجمن بروند و ... البته من حرف شما را قبول ندارم ، و برایتان نمونه می آورم ، مثلاً شورای کتاب کودک.

خانم رهادوست من از چگونگی شکل گرفتن شورای کتاب کودک اطلاعی ندارم اما حتی اگر این حرف شما درست باشد ، یک استثناء است در صورتی که من از قاعده حرف می زنم. من با اطمینان می گویم که یک استثناء نیست، ببینید تاریخ ایران نشان داده که هر جا مردم توانسته اند اعتماد بکنند ، خیلی همکاری کرده اند و حالا برای ارتباط بهتر باید اعتماد سازی کرد.

خانم رهادوست ما هنوز در مرحله پیشین یعنی تأسیس و تولد یک انجمن هستیم و فرض بحث ما این بود که هنوز انجمن به وجود نیامده و شما گفتید که از بالا شکل گرفته که من هم موافق هستم ولی پرسش اینجاست که اگر همین چهار

چرا انجمن وجود ندارد؟ الآن ۳ سال از تشکیل آن می گذرد و در این ۳ سال می توانست خیلی کارها را انجام دهد ولی موضوع اینست که با تمام حرف ها و انتقادهایی که شده است ولی گویی هنوز ارتباط برقرار نشده و اصلاً پیام را دریافت نکرده اند. ببینید پیش فرض انجمن باید این باشد که کتابداران اعتماد ندارند و حق دارند که اعتماد نداشته باشند ، اول باید با این پیش فرض آغاز کرد. شما معتقدید که نوزادی متولد شده و برای اینکه این نوزاد راه رفتن را بیاموزد باید به آن کمک کرد. من می گویم پیش فرض شما باید

از چه زمانی تدریس را آغاز کردید؟

من اصلاً در فکر تدریس نبودم و هنگامی که در کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی ایران کار می‌کردم مطلبی پیرامون راهنمای فهرست نویسی تهیه کرده بودم. البته وقتی آنجا استخدام شدم حدود دو ماه و نیم در کتابخانه ملی پزشکی آمریکا دوره دیدم و هنگامی که برگشتم در ضمن کار خیلی از کتابخانه‌های پزشکی ایران را راه اندازی کردم. بعد همانطور که گفتیم یک راهنمای فهرست نویسی تهیه کرده بودم درصد صفحه و تصادفاً خانمی به اسم خانم ملاپرست که مدرس هم بودند آن را می‌بیند و ایشان این مسأله را به مدیر آنجا انتقال می‌دهند. چند وقت بعد کمیته‌ای تشکیل شده بود برای بهسازی کتابخانه‌های دانشگاه تهران که

دکتر حریری نیز در آنجا بودند و یکی از مسؤولین آن کمیته مرا دعوت می‌کند برای تدریس. قرار بر این بود که دوره‌های سه ماهه برای کتابداران برگزار شود و من هم با اینکه آمادگی روحی کافی نداشتم اما با تحقیق و مطالعه کافی سرکلاس‌ها می‌رفتم و از همان اول کلاس‌های من با استقبال روبرو شد و من احساس کردم وارد دنیای جدیدی شده‌ام و می‌توانم معلم باشم. خلاصه آنکه از سال بعدش برای من کلاس گذاشتند در مقطع کارشناسی ارشد.

و اما برویم سراغ موضوعی که قرار است پیرامونش بحث کنیم، یعنی انجمن! به نظر من شما یک منتقد جدی هستید ولی آیا شما انتقادپذیر نیز هستید؟

انتقاد پذیر هستیم، یعنی سعی می‌کنم باشم. البته یک جاهایی اصولاً کوتاه نمی‌آیم.

برای اینکه آرام آرام وارد بحث انجمن شویم، خواهشمند است برداشت و تصور خودتان را درباره‌های بیان کنید.

تصور و برداشت شخصی من اینست که اطلاع‌رسانی در سطح کشور قانون‌هایی دارد و آن قانون‌ها انجمن‌های تخصصی هستند. و دیگر اینکه انجمن‌ها باید به متخصصین در رشته‌های گوناگون غذا برسانند و کمک کنند.

یعنی اینکه یک خدمتی ارائه دهند، درست است؟

بله / البته اگر انجمن علمی مد نظر شماست. اما انجمن غیرعلمی خیر. به نظر من انجمن علمی باید به گونه‌ای باشد که متخصصین در هر رشته بتوانند به آن تکیه کنند و آن مشکلاتی که به طور عادی حل نمی‌شود، متخصصین با انجمن مطرح و انجمن راه حلی برای آن پیدا کند. در صورتی که الان قضیه برعکس است یعنی من می‌بینم که نه تنها انجمن انتظارات را برآورده نمی‌کند بلکه انجمن اصلاً با مباحث اصلی ارتباط برقرار نکرده است و حالا نمی‌دانم که در این وضعیت چگونه انتظار همکاری دارند و این مسأله درست نیست که به محض آنکه کسی حرفی می‌زند یا انتقادی می‌کند، می‌گویند انتقاد راحت است و بیا عمل کن! من خودم زیاد به انجمن

کتابداری، برنامه‌های آموزشی و مدرسان کتابداری ما است. فکر می‌کنم ما دچار معضلات اساسی هستیم و به نظر من حوزه‌های آموزشی اشغال شده است. و به تصور من وضعیت از این بدتر نمی‌شود.

امکان دارد کمی شفاف‌تر توضیح دهید.

ببینید برنامه‌های آموزش کتابداری از همان زمان که مقطع کارشناسی به راه افتاد دارای مشکل بود برای مثال برنامه‌های آموزش کتابداری پزشکی، با عجله و توسط تعدادی از افراد تدوین شد آنهم بدون اینکه از مسیرهای دموکراتیک عبور کنند. ببینید آموزش نه یک مسأله فردی است و نه گروهی. بلکه باید تمام کسانی که در یک رشته دارای تخصص هستند جمع شوند و در یک فضای دموکراتیک تمام آنچه در ذهن دارند را بیان کنند و از خلال افکار مختلف بهترین‌ها انتخاب شود و متأسفانه این مسأله در مورد چگونگی برنامه‌های آموزش رشته کتابداری پزشکی اتفاق نیفتاد البته من نمی‌گویم که این افراد زحمت نکشیدند ولی خوب روش کار درست نبود. وقتی این برنامه‌ها آموزش تعیین و تصویب شد بیشتر گروه‌های آموزشی مخالف بودند برای اینکه می‌دیدند که اصلاً هم خوانی ندارد. یادم است که در همین دانشگاه تهران خیلی‌ها با این برنامه‌های آموزش مشکل داشتند.

در پرسش قبلی من بیشتر بر روی رشته کتابداری تأکید داشتیم ولی شما از کتابداری پزشکی می‌گویید!

کلیات قضیه زیاد با هم تفاوت ندارد و بهتر است اینگونه بگویم که در سطح کشور در مسأله آموزش ما با ۳ مشکل اساسی روبرو هستیم. اول برنامه‌های آموزش، دوم گزینش استاد و سوم گزینش دانشجو و این مشکلات کم و بیش تأثیر خود را در همه رشته‌ها می‌گذارد. متأسفانه خیلی‌ها با رابطه می‌آیند و تدریس می‌کنند بدون اینکه دانش آن رشته را داشته باشند، بدون اینکه نگرش و مهارت‌های لازم را داشته باشند، و اصلاً واجد شرایط نیستند اما با یک تلفن می‌آیند و خیلی از جاها را می‌گیرند، من برای این موارد شواهد و مدارک زیادی دارم و همانطور که گفتیم گروه‌های آموزشی ما به نوعی اشغال شده‌اند و به نظر من آموزش کتابداری در بحرانی‌ترین وضعیت به سر می‌برد.

از بحرانی که ضررش به خود آنها می رسد پیشقدم شوند؟

خبر در شرایط بحران این مسأله امکان پذیر نیست چون این انجمن از بالا درست شده و اعتماد سازی هم نشده است. خیلی چیزها هست که گفتنش در اینجا ضروری نیست ولی متأسفانه وجود دارد که شاید روزی گفته شود.

درباره انجمن کتابداری پزشکی چه نظری دارید؟

افرادی که این انجمن را راه انداخته اند به نظر من تجربه کمتری دارند ولی آنها هم فقط به موفقیت نهاد فکر می کنند نه به اعضا. خلاصه آنکه انجمن علمی کتابداری ایران و یا پزشکی باید نگاهشان را عوض کنند.

خلاصه مهم ترین کار انجمن در شرایط فعلی چیست؟

مهم ترین کار انجمن درست کردن خودش است و باید بیاندیشد که چرا بعد از ۳ سال آن نتایج مورد نیاز را نگرفته است. چرا پس از ۳ سال جامعه کتابداران جذب نشده اند، البته شده اند ولی نه آن چنان که انتظار می رفت. به این فکر نکنید که نتایج پژوهش چیست، شما فقط باید تحقیق کنید و به دنبال دلایل باشید.

درباره خبرنامه انجمن و اینکه در چه جهتی باید حرکت کند چه نظری دارید؟

خبرنامه باید تمام فعالیت های انجمن را منعکس کند آنها نه به صورت کلی بلکه به صورت ریز و جزئی و از آنچه که می گذرد باید اعضا را مطلع کند. دیگر اینکه خبرنامه نباید جوری رفتار کند که اعضا فکر کنند بودن انجمن بستگی به حضور دو یا سه نفر دارد. نباید بت ساخت. خبرنامه باید به مشکلات کتابداران بپردازد و با مدیران گروه ها صحبت کند و مسائل آنها را منعکس نماید و وقتی من ببینم که مسائل من و گروه من انعکاس پیدا می کند دیگر نیاز نیست که شما دنبال من بیایید بلکه من خودم به دنبال شما خواهم آمد به شرط آنکه حس کنم خبرنامه تربیون من نیز خواهد بود. هر چقدر خبرنامه بیشتر مسایل و مشکلات واقعی کتابداران را مطرح کند، کتابداران بیشتر جذب می شوند.

با تشکر از اینکه وقتتان را در اختیار ما گذاشتید.

من هم از شما متشکرم.

کمی نیز می تواند خدمت تلقی شود ولی اینطور که ما می بینیم این خدمت حداقلی نیز از جانب جامعه کتابداران به سختی صورت می گیرد. بله با شما موافقم.

من می خواهم چند نکته را مطرح کنم و اگر شما حرفی داشتید لطفاً بفرمایید. اول اینکه قبل از خدمت خواستن از انجمن باید ببینیم چه خدمتی به انجمن ارائه کرده ایم، دوم اینکه انجمن یک نهاد رسمی با پشتوانه های قوی مالی و اجتماعی مانند نهادهای دولتی نیست و ما باید باور کنیم تنها تکیه گاه انجمن همین اعضاء و رأی ها هستند، اعضای که شاید قدرتمند نشده باشند و حتی رأی هایی که شاید هنوز آن چنان آگاهانه نیز نباشند، و حالا چگونه از انجمنی که چیزی به آن نداده ایم توقع داریم که کار انجام دهد؟ آیا فکر نمی کنید که انتظارات از انجمن نیز باید تصحیح شود؟

نه در این مسأله با شما موافق نیستم زیرا روزی که همین انجمن تأسیس شد، خیلی از آن استقبال کردند.

برای اینکه همه چیز در جامعه ما در روزهای اول طرفداران زیادی دارد ولی معلوم نیست که چقدر از این طرفداران باقی می ماند.

من پیشنهاد می کنم این بحث را که اول چه کسی باید پا جلو بگذارد را کنار بگذاریم. ببینید کتابداران ما الآن در شرایط خوبی به سر نمی برند و در شرایط بحرانی هستند. در این شرایط چه انتظاری می توان از آنها داشت؟ گرچه همه می دانیم که اعضا هیئت مدیره انجمن هم زحمت می کشند. کتابداری ایران در شرایط بحرانی به سر می برد و من برای حرف هایم دلیل دارم. من می گویم بیایید این عبارت "چرا حضور پیدا نمی کنید" را رها کنید و شما باید پیش فرض خودتان را تغییر دهید و ببینید چرا اعتماد وجود ندارد. شاید ۵ سال دیگر انتظار

اگر افراد به سمت انجمن می آیند، انجمن هم باید به نیاز آنها جواب دهد

شما به جا باشد ولی الآن نیست. من از انجمن انتظار دارم که انتقادها را گوش کند و مدام در وضعیت دفاع از خود نباشد. این انجمن علمی و کتابداری ایران است که کتابداران و کتابخانه هایش در وضعیت خوبی به سر نمی برند و همانطور که گفتم انتظار همکاری از افرادی که در جامعه بحرانی هستند نداشته باشید. حرف های من فقط حرف های من نیست، خیلی ها مثل من فکر می کنند. اصلاً از اینکه چرا بعضی ها حضور فعال ندارند بگذرید و بروید بررسی کنید که چرا نمی آیند. بروید با آدم های مختلف صحبت کنید و نظرات آدم ها را جویا شوید. متأسفانه هر وقت این حرف ها را می گویم فوری جواب می دهند که اینجا انجمن علمی است!!

خانم رها دوست وقتی شرایط بحرانی است و این بحران ارتباط با حضور مؤثر و فعال افراد دارد آیا نباید افراد برای خروج

مبتنی بر واقعیت اجتماعی باشد و آن اینست که اعتماد وجود ندارد.

خانم رهادوست ۳ سال از تشکیل انجمن می گذرد ولی حالا شما فکر کنید که ما در سال ۷۶ هستیم و هنوز انجمنی به وجود نیامده، متولد نشده و اصلاً چیزی نیست که شما از آن توقع خدمت و کارکرد داشته باشید، و انجمنی نیست که حتی شما بگویید که چرا اعتماد وجود ندارد، در این صورت اگر انجمن به هر دلیلی از بالا به وجود نمی آمد، جامعه کتابداران ایران با چه وضعیتی روبه رو بود؟

خوب عده ای اوائل انقلاب آمدند انجمن را تشکیل بدهند ولی منتظر خدمت شدند!

تصور و برداشت شخصی من اینست که اطلاع رسانی در سطح کشور کانون هایی دارد و آن کانون ها انجمن های تخصصی هستند

خوب پس این را بگویید من می خواهم بدانم که آیا این نیاز طبیعی وجود داشته یا نه!

البته که وجود داشته و خیلی هم زیاد بوده، عده ای هم سعی کردند این کار یعنی تشکیل انجمن را پیگیری کنند ولی آنها را از کار بیکار کردند، اخراج کردند و برایشان دردسر درست شد و یکی از دلایل عدم اعتماد نیز همین است.

همین چند نفری که شما می گوید در اوائل انقلاب قصد تشکیل انجمن را داشتند و بعد هم برایشان مسأله درست شد و کنار رفتند، همین افراد نیز حتماً دارای مقداری قدرت و نفوذ و پایگاه بوده اند و این جدا از بدنه جامعه کتابداران است! یعنی در این صورت نیز احساس نیاز طبیعی وجود نداشته است. شما این گونه فکر نمی کنید؟

خیر، من اصلاً این طور که شما می گوید فکر نمی کنم.

من می خواهم بگویم که شاید برای تشکیل هر سازمان، و نهاد اجتماعی، بالاخره چهار نفر باید راه بیفتند و کار را شروع کنند و شاید گاهی اوقات نتوان منتظر شد تا تمام اعضای یک جامعه به یک درجه مشخص از آگاهی برسند. من نمی گویم که باید منتظر شد، من نمی گویم که چرا این کار را انجام دادند، بلکه من می گویم حالا که انجام شده و انجمن به وجود آمده چرا ارتباط خوب وجود ندارد و چرا خیلی چیزها غیر شفاف است و چرا مسائل کتابداران ما مطرح نمی شود، ببینید برای مثال یک چیزی وجود دارد به نام تکفا، همه هم می دانند و پشت پرده درباره اش حرف می زنند و اطلاع غلط می دهند و شایعه می سازند. تولد تکفا به عنوان یک اتفاق مهم بازتاب پیدا می کند و حتی در یک نشریه کتابداری نیز مطرح می شود. تکفا یعنی تکنولوژی اطلاعات، و البته به نظر من جدا از حوزه کتابداری است، ولی این

طرح در کجا تصویب می شود؟ در شوابعالی اطلاع رسانی. ولی شما یک سند و نمونه نمی توانید نشان دهید که در جامعه کتابداری ما و یک نشریه رسمی بنویسند که تکفا چیست؟ همه چیز غیر شفاف است!

خلاصه به نظر شما مسأله انجمن و پرسش اصلی آن چه باید باشد؟

انجمن کتابداری باید به این فکر کند که چرا کتابداران عضو نمی شوند، انجمن نباید پیش داوری کند و به عنوان یک پژوهشگر باید وارد صحنه شود و موضوع را بررسی کند. من می دانم تمام کسانی که در این سه سال در انجمن بوده اند زحمت کشیده اند و انرژی گذاشته اند و بحثی در این ندارم ولی چرا تحقیقی درباره عدم جذب کتابداران از طرف انجمن صورت نمی گیرد؟ وقتی این تحقیق انجام نمی شود آنوقت یک عده می نشینند و می گویند فرهنگ کار گروهی وجود ندارد. شما می گوید فلان مسأله مد شده است و یا هر چیز دیگر. من می گویم ببینید بررسی کنید، تحقیق کنید و ببینید با تمام تلاشی که در انجمن صورت گرفته چرا آن چنان که باید و شاید موفق نبوده است؟ چرا من در مجمع عمومی شرکت نمی کنم؟ چرا برای رأی گیری تعداد اندکی حاضر می شوند؟ واقعاً چرا انجمن در طول این سه سال تحقیقی درباره چگونگی ارتباط جامعه کتابداری با انجمن انجام نداده است؟ اول باید پژوهش درباره خود انجمن باشد، اگر وضعیت خود انجمن روشن باشد آنوقت مسائلی مانند تکفا و هیئت امنا نیز در سر جای خود قرار می گیرند. آخر چرا انجمن باید همه چیز را از بالا ببیند و نگاه آمرانه ای داشته باشد؟

فکر می کنم یکی از مسائل این باشد که اعضا هیئت مدیره انجمن بعضاً در حوزه دولتی فعالیت دارند و آنها همان حس و حالی را که در حوزه دولتی دارند به انجمن که یک نهاد غیر دولتی است می آورند.

بله. ولی متأسفانه گاهی خودشان نیز متوجه نیستند، من در انتقادی که از انجمن داشتم گفته بودم که نهاد NGO با نهاد دولت فرق دارد. همین حالا اگر مسأله ای برای دکتر مزینانی پیش بیاید در کتابخانه ملی ایشان به سادگی نمی توانند بروند ولی در انجمن این گونه نیست و بزرگترین امکانی که دارند اینست که آدم ها می توانند بیایند خود و دیگران را آزمایش کنند و توانایی های خود را محک بزنند. ببینید انجمن به خودش نگاه نمی کند، انجمن اول باید خودش را تصحیح کند تا بتواند خدمت کند و برای اینکه خودش را تصحیح کند احتیاج دارد که بداند کتابداران درباره آن چگونه فکر می کنند. بنابراین اول از همه باید درباره تعاملات ناموفق خود تمرکز کند و به دنبال دلایل آن برود.

من البته تا حدی با حرف های شما موافقم، تمام حرف های شما پیرامون عدم خدمت رسانی انجمن به اعضا است و اولین دلیل هم شاید همان ضعف ارتباطی باشد، ولی حالا می خواهم این را مطرح کنم انجمن قبل از خدمت رسانی، نیاز دارد که به آن خدمتی ارائه شود که در یک نگاه حداقلی یک حضور

بیاورند. شاید اگر می‌توانستند بگویند مثلاً انفورمولوژی می‌خوانیم، نیمی از مردم از ترس روبرو شدن با توضیحاتی درباره سوخت هسته‌ای و قرارداد ام‌پی تی ادامه نمی‌دادند و نمی‌پرسیدند کارتان چیست تا ایشان با شرح دروس رشته تاریخ کتابداری که در حال حاضر در دانشگاه تدریس می‌شود، احساس کم بودن کنند. آری، این مبلغ مطالب که به جوانان قرن بیست و یکمی خود که با اینترنت بزرگ می‌شوند و به دانشگاه پای می‌گذارند، می‌دهیم بسیار ناچیز است.

محتوای کیفی کنید. بنده پیشنهاد خامی دارم.

اگر باور دارید که جوانان فارغ‌التحصیل پر تلاش رشته ما در دهه گذشته که برای ادامه تحصیل به ماوراءبحار سفر کردند سر از رشته IT درآورده‌اند و اگر باور داریم که ما هم به گونه‌ای ابواب جمعی حوزه اطلاعات هستیم، بیایید گرایش‌های بی‌مصرفی مانند علوم انسانی و هنر و علوم پایه را که برای رشته، در دروس کتابداری گنجانده‌ایم برداریم و گرایش کامپیوتر، IT و چیزی شبیه آن را جایگزین نمائید و با این گرایش هم محتوای رشته تغییر می‌کند و به سمت نیازهای جامعه سوق داده می‌شود و هم در یک جریان ده ساله رشته جایگاه خود را می‌یابد و دیگر با سربلندی خواهیم گفت کتابداریم و دیگر وظیفه اجتماعی ما و نقشی که داریم نام ما را عمده خواهد کرد، نه اینکه یک نام عجیب و غریب بخواهد شخصیت کاذبی برای ما خلق نماید. و از سوی دیگر ترکیب گروه‌های کتابداری هم خیلی تغییر نمی‌کند! چون مسلماً از اساتید رشته کامپیوتر بعنوان حق‌التدریس استفاده می‌شود و با توجه به نام رشته، غلبه با اساتید کتابداری در گروه خواهد بود، لذا به منزلت و جایگاه فعلی که اساتید کتابداری دارند لطمه نمی‌خورد و مقاومت منفی که به طور طبیعی در یکایک انسان‌ها در برابر پدیده‌های جدید وجود دارد به حداقل خواهد رسید.

مطالب فوق تنها از شماره آخر فصلنامه رونویسی شده، توجه فرمائید تنها در یک شماره یک مجله.

بارها در سخنرانی‌ها و کنگره‌ها همین پاسخ‌ها به دوستان جوان داده شده و اوایل با اندکی احتیاط از لزوم تغییر دروس در دانشکده‌های کتابداری صحبت به میان آمده و نهایتاً و همزمان با پیشنهاد تغییر دروس کتابداری به دانشگاه‌های شهید چمران (کارشناسی) و فردوسی (کارشناسی ارشد)، انجمن نیز وارد کار شد و در جلساتی که با مدیران گروه‌های کتابداری در دانشگاه الزهراء برگزار گردید به همکاری در این وادی وارد شد، و اخیراً در سمینارها به این امر به وضوح بیشتری اشاره می‌شود.

حاصل این کار چه شد و به کدام سورت یا می‌رود؟

همه از تغییر صحبت به میان می‌آوریم، خبرهایی خوانده و شنیده‌ایم که در برخی ممالک این رشته از آموزش دانشگاهی حذف (و احتمالاً وظایف آن را به فناوری اطلاعات واگذار) کرده‌اند.

بحث استاد گرامی آقای فانی در شماره زمستان ۱۳۸۲ فصلنامه را بخوانید، تأثیر فناوری به طور اخص بر رشته ما بسیار عمیق است، بنده خود از این عوالم به دور بوده‌ام، نظریه اطلاعات و تأثیر آن بر رشته و حرفه را جای نخوانده بودم و به هر حال دیدم فناوری برای ما که خیر بوده، چه از زاویه علم نظری و چه از جهت کاربری و توسعه حرفه. وظایف جدیدی ایجاد شده که بر عهده من کتابدار (یا هر تیتیری که جوانان دوست دارند) است و از این پس فناوری آمده و با خودش هزاران موضوع جدید به همراه آورده، مبنای علمی برای رشته به همراه آورده، کار جدید خلق کرده، داشتن آمادگی برای پاسخ‌گویی به نیازهای به وجود آمده است.

- آیا دروس جدید به گونه‌ای طراحی شده که ما را در عرضه وظایفمان، دقت فرمائید عرضه وظایف مدد باشند؟

در تحقیق سرکار خانم نجلا حریری باز هم در شماره ۵۶ فصلنامه یکی از نتیجه‌گیری‌ها جمله زیر است:

" رابطه معناداری در خدمات شغلی متخصصین و کتابداران تجربی وجود ندارد."

چگونه این امر امکان‌پذیر است؟ من با کمی اغراق و کمی هم بدجنسی نتیجه می‌گیرم "تحصیلات کتابداری، بود و نبودش یکی شده است."

جناب آقای حافظیان من هم مانند شما فکر نمی‌کنم تغییر نام رشته کوچکترین تأثیری بر پذیرش اجتماعی حرفه داشته باشد، برخلاف فیل شهر قصه که به زور نامش را تغییر دادند بلکه ماهیتش را عوض کنند، جوانان ما خود اصرار دارند نامشان را تغییر دهند، شاید اوضاعشان تغییر کند، و شاید حداقل در برخورد نزدیک از نوع اول (در میان خانواده و همسایه‌ها) اگر پرسیدند کارتان چیست، بارتان چیست بتوانند کلمه عجیبی را بر زبان

۱. فصلنامه کتاب: زمستان ۱۳۸۲، گفتگو با کامران فانی، صفحه ۹

۲. فصلنامه کتاب: زمستان ۱۳۸۲، کتابداران کتابخانه‌های دیجیتالی، یعقوب نوروزی، صفحه ۷۵

۳. فصلنامه کتاب: زمستان ۱۳۸۲، مدیریت دانش، مهری پریخ، صفحه ۱۱۳

بسته؟

در حاشیه سرمقاله "لطفاً شما رشته خود را تغییر دهید!"

چه چیز باید تغییر

سید ابراهیم عمرانی

استاد به اندازه کافی دارد و نیاز به گرفتن نیروهای جوان با گرایش‌های جدید ندارد. آری در محتوای رشته تغییراتی به وجود آمده است: "مهم‌ترین تغییری که در این حوزه رخ می‌دهد تغییر در نقش کتابدار است. برخلاف این تصور که با آمدن ابزار جدید نقش کتابدار کمتر می‌شود، می‌بینیم که این نقش بسیار مهم‌تر و حیاتی شده است. کتابدار رابطی است میان خواستار اطلاعات و منبع اطلاعات، و در زمانی که کثرت اطلاعات به بهمن اطلاعات تبدیل می‌شود و خواستار اطلاعات نیز تاب مقاومت در برابر آن را ندارد، در اینجا نقش کتابدار مشخص می‌شود. ... او (کتابدار) اکنون دیگر تحلیل‌گر اطلاعات است و کسی است که راه‌های ورود به پهنه‌های عظیم دانش و اطلاعات را بهتر از دیگران می‌شناسد.^۱

- در عصر اطلاعات دیجیتالی، فناوری الکترونیکی، عمومیت وب، تولید انبوه منابع دیجیتالی، ... تهیه منابع چند رسانه‌ای و دیگر مواد دیجیتالی، ... چالش‌ها و فرصت‌های فراوانی را نیز پیش روی کتابداران دیجیتالی متخصصان اطلاعاتی هستند که مدیریت و سازمان‌دهی کتابخانه‌های دیجیتالی را بر عهده دارند، عملیات مربوط به گزینش، طراحی، پردازش اطلاعات و دانش، خدمات مرجع دیجیتالی، مبادله الکترونیکی اطلاعات، گزینش و اشاعه اطلاعات... را در دستور کار خود قرار دهند.^۲

- این امر، (تحولات متأثر از فناوری)، ... تغییر و تحولاتی جدید را در کتابخانه‌ها به دنبال دارد. به تدریج که اطلاعات ارزش خود را در جامعه پیدا کند، دیگر کتابداران نمی‌توانند در پاسخ‌گویی به نیازهای اطلاعاتی مراجعان، به حفاظت و امانت منابع فکر کنند، بلکه در می‌یابند، اگر دسترس‌پذیری و توسعه خدمات مورد توجه آنها نباشد، کالای آنها خریداری ندارد و نمی‌توانند در جامعه جایگاه خود را بدست آورند. چالش‌های پیش روی کتابخانه‌ها، مدیریت دانش است.^۳

این نمونه‌ها در اثر تحقیق و صرف وقت به دست نیامده و برای تحقیقی جلوه دادن نوشتار حاضر نیز از آن استفاده نشده است. بنده در فرصتی آخرین شماره خبرنامه را ورق زدم و سرمقاله آقای حافظیان را دیدم و پس از آن آخرین شماره فصلنامه کتاب را ورق زدم و همه

دوست و همکار دیرینم در سرمقاله گذشته خبرنامه پیشنهادی داده بودند که بدینوسیله علاقه‌مندی خود را برای شرکت در این بحث اعلام می‌کنم. دوست گرامی یا مد شده، یا مد بوده یا نیاز است یا از سر سیری می‌خواهند حرفی زده باشند، به هر جهت در همه سمینارها و همایش‌ها از مشهد و اصفهان و تهران و از سمینار کتابخانه دیجیتالی و سواد اطلاعاتی تا کنفرانس سازماندهی دانش و نیز کنگره ملی هوا کردن معبد چغازنبیل، وقتی سخنران عرق‌ریزان و با گلولی خشک از پشت بلندگو پایین می‌آید پس از بحثی نیم ساعته در فواید و تأثیرات سوخت هسته‌ای در این قبیل عملیات اعلام می‌کند، اگر سوآلی هست بفرمائید، بلافاصله دستانی به سوی کردگار منان بالا می‌رود و این سؤال را مطرح می‌نمایند:

اسم این رشته را چرا عوض نمی‌کنید؟

و شاید به راستی باور دارند که با تغییر این اسم، همه مشکلات یک شبه رخت می‌بندد و از فردا ما هم می‌شویم بچه تهرود و سرمون میان سرها بالا می‌آید. خوب این دوستان مختارند که هر نامی را که دوست دارند برگزینند، و به کسانی که می‌پرسند تحصیلات شما چیست بگویند و سرشان را بالا بگیرند، ولی آیا مشکل برطرف می‌شود؟

به عرض دوستان جوان‌تر برسانم که به راستی موقعیت رشته بسیار تغییر کرده و همانطور که سرکار خانم نوش‌آفرین انصاری در همایش دانشجویی انجمن فرمودند اکنون این رشته از ۳۰ سال پیش بسیار بیشتر مورد توجه، و شناخته شده‌تر است. شاید ناسپاسی عظیمی به سرکار خانم انصاری و سایر اساتید بزرگووارم باشد اگر بگویم نیمی از این موقعیت را مدیون تغییرات جدی در محتوای رشته، آن هم تحت تأثیر فناوری هستیم و تنها نیمی از این تغییر نسبی سهم اساتید و حرفه‌مندان حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی است که به طور عمده از کتابداری، به ویرایش سنتی‌اش خو داشته‌اند.

حال کتابداران ما به این مطلب پی برده‌اند که به راستی در محتوای رشته تغییراتی رخ داده، حتی اگر اساتید ما این را نپسندند و پشت درهای بسته گروه‌های کتابداری به این نتیجه برسند که گروه خود در همه گرایش‌ها

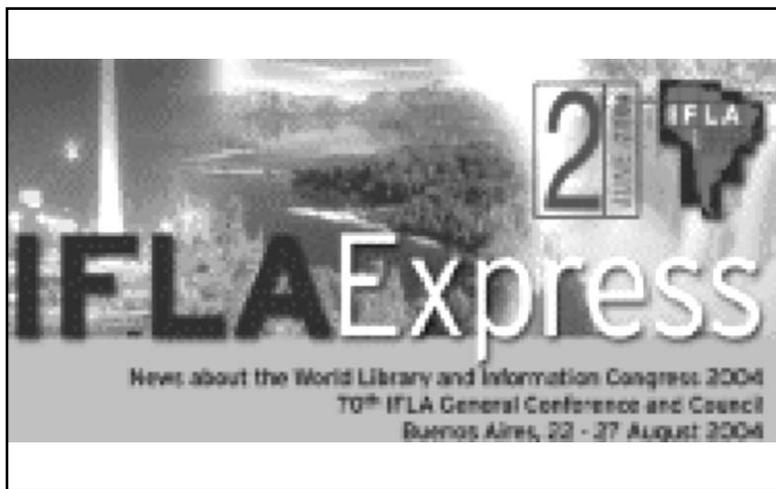
هفتادمین همایش ایفلا

۲۱-۲۸ اوت: ۲۰۰۴ بوئنوس آیرس

میترا صمیعی

هتل ۲۴ طبقه با چشم انداز بسیار زیبا در مرکز شهر و مشرف به رودخانه پلاتا، طبقه بود. کارگاه‌های آموزشی تخصصی و گزارش از طرح‌های تحقیقاتی همایش نیز در مؤسسه گوته و دانشگاه بوئنوس آیرس برگزار شد.

هفتادمین همایش ایفلا با نام جدید "کنگره جهانی کتابداری و اطلاع رسانی" ۲۱ الی ۲۸ اوت ۲۰۰۴ برابر با ۳۱ مردادماه الی ۷ شهریور ماه ۱۳۸۳، با موضوع "کتابخانه‌ها: ابزارهایی برای آموزش و توسعه" در هتل هیلتون و شرایتون بوئنوس آیرس در کشور آرژانتین برگزار شد. در این همایش بیش از ۳۰۰۰ شرکت کننده از همه نقاط جهان به ویژه

آرژانتین، آمریکا و کشورهای آمریکای جنوبی (شیلی، برزیل و غیره) و از ایران ۶ نفر از کتابخانه ملی، ۴ نفر از سازمان برنامه و بودجه و ۲ نفر از کتابخانه مجلس شورای، یک نفر از دانشگاه تهران و یک نفر از مرکز تحقیقات فیزیک نظری اسلامی شرکت داشتند. این اجلاس با مشارکت ایفلا و پشتیبانی ۲۶ مؤسسه و نهاد از جمله OCLC، EBSCO و ELSEVIER برگزار شد.

آرژانتین برای اولین بار میزبان

برگزاری همایش ایفلا بود. این کشور با مساحت ۲/۷۶۶/۸۸۹ کیلومتر مربع نیمکره جنوبی قاره آمریکا قرار دارد و یکی از پهناورترین کشورهای آمریکای جنوبی است که به دلیل نزدیکی به خط استوا در شمال و قطب در جنوب دارای آب و هوای متغیر است. دو هتل برگزارکننده همایش از هتل‌های معروف شهر بوئنوس آیرس بودند که هتل هیلتون که مرکز اصلی محل برگزاری همایش امسال بود، در محله Puerto Madero نزدیک مرکز تجاری و مالی شهر قرار داشته و دور تا دور آن را آب فرا گرفته بود که زیبایی خاصی به هتل داده بود. تعداد دیگری از جلسات و سخنرانی‌ها در هتل شرایتون برگزار شد. این

برنامه‌های همایش

نخستین روز برگزاری همایش (۲۱ اوت) به نشست کمیته‌های حرفه‌ای و هیئت مدیره اختصاص داشت. همچنین کمیته‌های هماهنگی بخش‌های مختلف ایفلا شامل بخش‌های کتابخانه‌های پژوهشی، کتابخانه‌های تخصصی، خدمات کتابخانه‌ای به

خبرهای جدید از جلسات هیئت مدیره انجمن

جلسه پنجاه، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۲۹ تیر

● بررسی تقاضای تأسیس شاخه استانی انجمن در شهرهای بابل و آبادان

● پیشنهاد انجام اصلاحات در ساختار کمیته پژوهش، از طرف دکتر فتاحی ارائه و به تصویب رسید.

● سیدکاظم حافظیان ضعف بعضی از کتاب های جدید منتشر شده در حوزه کتابداری را مطرح کرد و پیشنهاد شد که انجمن جهت انجام مشاوره در ارزیابی آثار قبل از انتشار اعلام آمادگی کند.

● ارائه گزارش کوتاهی از عملکرد کمیته بازنگری مواد درسی از طرف محمود شمسید و بحث و گفتگو پیرامون آن.

● ایجاد پست الکترونیکی برای شاخه های استانی انجمن.

حاضرین: دکتر فریبرز خسروی، دکتر رحمت الله فتاحی، سیدکاظم حافظیان رضوی، محمود شمسید، ابراهیم عمرانی، افشین موسوی چلک و خانم ها: سیمین نیازی و صدیقه امینی.

=====

جلسه پنجاه و یکم، دفتر معاونت کتابخانه ملی، چهاردهم مرداد ۱۳۸۳

● پیشنهاد حضور نمایندگان انجمن های علمی در جلسات دفاع از پایان نامه های مرتبط به تأیید هیئت مدیره رسید و قرار شد این مسئله پیگیری شود.

● بحث و گفتگو پیرامون اصلاحات اساسی در وب سایت انجمن

● طرح پیشنهادی تشکیل کمیته ملی

فهرست نویسی ایران که توسط دکتر فتاحی ارائه و توسط دکتر خسروی قرائت شد.

● پیشنهاد برگزاری مراسمی با عنوان "عصرانه کتابداران" و دعوت از شخصیت های مختلف به منظور ایجاد فضای بهتر ارتباطی بین کتابداران از سوی ابراهیم عمرانی ارائه و به تصویب هیئت مدیره رسید.

● پیشنهاد خرید دوربین فیلم برداری برای انجمن به تصویب رسید.

● ارائه گواهینامه مورد قبول سازمان مدیریت و برنامه ریزی به شرکت کنندگان در کارگاه های آموزشی انجمن از سوی دکتر محمود شمسید ارائه شد و قرار شد که این مسئله پیگیری شود.

● حاضرین: دکتر فریبرز خسروی، دکتر علی مزینانی، سیدکاظم حافظیان رضوی، محمود شمسید، ابراهیم عمرانی و خانم ها: سیمین نیازی و صدیقه امینی.

=====

در آزمون کارشناسی ارشد ۱۳۸۳ دانش آموختگان دانشگاه فردوسی مشهد موفق بودند!

دانش آموختگان مقطع لیسانس دانشگاه فردوسی مشهد در آزمون کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی سال جاری به موفقیت های چشمگیری دست پیدا کردند. ضمن تبریک به این عزیزان، به اساتید آنان نیز خسته نباشید گفته و امیدواریم هر سال شاهد موفقیت های روزافزون دانش آموختگان حوزه کتابداری و اطلاع رسانی باشیم. اسامی و رتبه های کسب شده این دانشجویان به شرح زیر است:

۱- محمد خندان

۲- شعله ارسطوپور

۳- پریسا خاتمیان فر

۴- ماریه رحیمی

۵- محبوبه آستانه

۶- مهرداد یوسفی

۷- سمانه شرفی

۸- علیرضا سعادت

تشکر و سپاس

شرکت همکاران گرامی در مراسم سوگواری درگذشت عزیز سفرکرده دکتر علی مزینانی و ارسال پیام های تسلیت موجب تسلی بازماندگان و دوستان آن عزیز شد. سپاس خود را به سبب این مهربانی های بیدریغ به همه سروران گرانمایه ابراز می داریم و برای همگی آنها سلامتی و سرفرازی آرزو مندیم.

انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران

سخنرانان ایرانی در همایش ایفلا

هیلتون برای معرفی تولیدات مؤسسات و نهادهای شرکت کننده در نمایشگاه اشاره نمود.

در همایش امسال ایفلا ۳ مقاله از ایران پذیرفته شده بود که ۲ نفر به ارائه مقاله خود پرداختند. عناوین و نویسندگان مقالات پذیرفته شده به شرح ذیل است:

۱. "نقش پایگاه جامع اطلاعاتی نسخ خطی در تدوین تاریخ علم ایران و اسلام: با تأکید بر دیدگاه های استاد عبدالحسین حائری" توسط احسان الله شکراللهی از کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی در بعدازظهر ۲۵ اوت در بخش کتابهای نادر و نسخه های خطی در هتل شرایتون ارائه شد.

۲. "طرح ملی آموزش ICT در ایران: بررسی برنامه ها و امکانات و مشکلات"، که مشترکاً توسط کیوان کوشا از وزارت جهاد کشاورزی و مهشید عبدلی از کتابخانه ملی ایران نوشته و در بعدازظهر ۲۶ اوت در هتل شرایتون توسط کیوان کوشا ارائه شد.

۳. فعالیت های سواد اطلاعاتی که با تحولاتی در جامعه ایرانی روبرو است" توسط زهره میرحسینی از دانشگاه آزاد اسلامی نوشته شده بود ولی ارائه نشد.

جلسات ماهواره ای

امسال دو جلسه ماهواره ای پیش از آغاز همایش در شیلی و برزیل برگزار شد که عبارت بود از:

۱. مراجعان، تعهدات و اعتماد که مجری آن بخش خدمات کتابخانه و پژوهش برای مجالس بود و از ۱۹-۱۸ اوت ۲۰۰۴ در والپارائیسو^۲ کشور شیلی برگزار شد.

کشور آرژانتین از پهناورترین کشورهای امریکای جنوبی بوده و دارای آب و هوای متغیر است و برای اولین بار، میزبان برگزاری همایش ایفلا بود

۲. مراجعه کننده مجازی: الگویی نوین برای بهبود روابط مراجعان در خدمات کتابداری و اطلاع رسانی که مجری آن کمیته مدیریت و بازاریابی بود و از ۲۰-۱۸ اوت ۲۰۰۴ در سائوپائولو^۳ کشور برزیل برگزار شد.

۱. Kay Raseroka
۲. Valparaiso
۳. Sao Paulo

بعد از نشست افتتاحیه، برنامه‌های عمومی (سخنرانی و کارگاه آموزشی) ایفلا آغاز و در بعدازظهر همان روز، نمایشگاهی که در آن حدود ۱۲۰ مؤسسه و نهاد از جمله Emerald, Elsevier, Blackwell Publishing, و غیره شرکت داشتند، در زیرزمین هتل هیلتون برگزار شد. در این نمایشگاه، مؤسسات به ارائه وسایل و تجهیزات کتابخانه‌ای، نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای، تولیدات مراکز اطلاع رسانی و نظام‌های اطلاعاتی کتابخانه‌ها و انتشارات کتابخانه‌ای پرداختند. از دیگر رویدادهای مهم همایش برای نمایشگاهی از پوسترها به پشتیبانی Ovid Technologies در زیرزمین هتل هیلتون بود. موضوع کلی پوسترها، طرح‌های در دست اجرای مرتبط با کتابداری و به‌کارگیری فناوری‌های جدید کتابخانه‌ای و آموزشی در کشورهای مختلف نظیر: دستیابی به مجلات الکترونیکی، اصول مرجع دیجیتال، خدمات کتابخانه‌ای به نایب‌ان، مدیریت پیوسته اطلاعات، سواد اطلاعاتی یا فرهنگ اطلاعات، ایجاد مراکز آموزشی برای متخصصان اطلاع‌رسانی و غیره بودند. مسئولان طرح‌ها و پوسترها با حضور در کنار پوسترها توضیحات لازم را برای بازدیدکنندگان دادند. در روز ۲۵ اوت جلسه کنفرانس رؤسای کتابخانه‌های ملی کشورها سی‌ویکمین نشست خود را در کتابخانه ملی آرژانتین با حضور رؤسای کتابخانه‌های ملی بیش از ۱۶۰ کشور برگزار کرد. از رویدادهای دیگر اجلاس برگزاری نشستی در روز ۲۴ اوت در هتل هیلتون برای آشنایی افرادی

که برای اولین بار در همایش شرکت کرده بودند، و همچنین برگزاری کارگاه‌های آموزشی تخصصی در موضوعاتی نظیر مراکز از راه دور، سواد اطلاعاتی، رایانه‌ای و چندرسانه‌ای و غیره بود.

اختتامیه همایش با حضور کثیری از شرکت‌کنندگان در بعدازظهر ۲۷ اوت در هتل هیلتون برگزار شد و همچنین در روز ۲۸ اوت نشست‌هایی از کمیته‌های دائمی برای نتیجه‌گیری مباحث مطرح شده در همایش در هتل هیلتون و شرایطون برگزار شد.

برنامه های جانبی

برگزارکنندگان همایش بازدیدهایی از شهر بوئنوس آیرس و همچنین کتابخانه‌های شهر تدارک دیده بودند که شرکت‌کنندگان می‌توانستند بر اساس علاقه و نیاز خود در آنها شرکت کنند. مراسم شب فرهنگی که در ۲۵ اوت در سالن اپرا برگزار شد، یکی از آنها بود.

از نکات قابل توجه همایش امسال می‌توان به وجود مرکز پیام الکترونیکی، سه مرکز استفاده رایگان از اینترنت در سطح همایش به میزبانی OCLC, Elsevier, و اختصاص دو اتاق در هتل

عموم مردم، کنترل کتابشناختی، مجموعه و خدمات، مدیریت و فناوری، آموزش و پژوهش و فعالیت‌های منطقه‌ای تشکیل جلسه دادند.

در روز دوم ۲۲ اوت کمیته‌های دائمی مرتبط با فعالیت‌های مختلف ایفلا در ۴۴ گروه کاری و گروه‌های مختلف ملی، منطقه‌ای و زبانی حاضر در همایش در ۱۰ گروه نشست‌هایی را ترتیب دادند. برنامه‌های عمومی و ارائه سخنرانی‌ها و کارگاه‌های آموزشی از روز سوم (۲۳ اوت) آغاز شد.

در همایش امسال ایفلا، ایرانیان حضور فعالی داشتند و یک مقاله از ایران پذیرفته شده بود که ۲ نفر به ارائه مقاله خود پرداختند.

نشست افتتاحیه در صبح روز ۲۳ اوت ۲۰۰۴ در سالن اصلی تئاتر کولون شهر بوئنوس آیرس برگزار شد. ساختمان تئاتر کولون به سبک عصر رنسانس ساخته شده و ظرفیتی بالغ بر ۳۰۰۰ نفر داشت. در این نشست رئیس کمیته سازماندهی ملی، وزیر فرهنگ و آموزش به‌جای رئیس‌جمهور آرژانتین به

شرکت‌کنندگان ایفلا خوش آمد گفتند. رئیس کمیته سازماندهی ملی درباره موضوع اصلی ایفلا و بازتاب آن در افزایش توانایی کتابخانه‌ها به‌عنوان ابزاری برای توسعه آموزش در ارتباط بین کتابداران سراسر دنیا سخنانی ایراد نمودند. سپس رئیس ایفلا خانم کی رازوکا ضمن خوش‌آمدگویی درباره برنامه‌های ایفلا امسال که بیشتر به موضوعات آمریکای جنوبی متمرکز شده و اینکه سخنرانان همایش نیز از کشورهای آمریکای جنوبی هستند، سخنانی ایراد نمودند و درباره کارگاه آموزشی تخصصی که در مؤسسه گوته راه اندازی شده و درباره مراکز از راه دور و کتابخانه‌ها و همکاری آنها با یکدیگر برای اشتراک جامعه دانش، توضیح دادند.

آموزش پیوسته کتابداران فعال

در ابتدای سپتامبر آینده، کتابدارانی که در کتابخانه‌های عمومی مناطق اسپانیایی زبان کار می‌کنند از فرصت مطالعه درباره اینترنت و از طریق اینترنت برخوردار خواهند شد. این طرحی است که توسط بنیاد برتلسمان در اسپانیا توسعه یافته و هدف آن کتابخانه‌های عمومی است تا بتوانند از طریق ابزار بالقوه موجود در اینترنت خدمات خوبی به کاربران ارائه دهند: از آموزش متخصصان گرفته تا ارائه خدمات نوین. بنیاد برتلسمان یک مؤسسه غیرانتفاعی است که بر روی طرح‌هایی جهت توسعه کتابخانه‌های عمومی کار می‌کند. فعالیت‌های اصلی آن بر روی مسائل زیر متمرکز است:

ایجاد مدل‌های جدید کتابخانه‌ای.

آموزش متخصصان با شیوه‌های جدید مدیریت.

ارتقای عادت به مطالعه.

علاقه‌مندان می‌توانند به آدرس زیر مراجعه کنند.

E-mail: e.espinasfundacion Bertelsmann.org

Website: www.fundacionbertelsmann.org

قصه‌گویی در ایفلا ۲۰۰۴

در طی برگزاری نمایشگاه ایفلا ۲۰۰۴ بخشی نیز به قصه‌گویی اختصاص یافته بود. در غرفه شماره ۲۰۳ در زیرزمین هتل هیلتون شهر بوئینس آیرس داستان‌های عامیانه محلی کشور آرژانتین توسط قصه‌گویان آرژانتینی به دو زبان انگلیسی و اسپانیایی در روزهای ۲۴، ۲۵ و ۲۶ اوت در ساعات معینی و در سه گروه سنی کودکان، نوجوانان و بزرگسالان ارائه شد. شنیدن این قصه‌ها باعث می‌شود شنوندگان به کتاب روی آورند و با فرهنگ و آداب و رسوم مردم آرژانتین آشنا شوند. قصه‌گویی انگیزه‌های مختلفی را در شخص بیدار می‌کند و درک مطلب آن را بالا می‌برد. خواندن و شنیدن داستان‌ها، سفری هستند که شخص از طریق تخیل به داخل کتاب‌ها انجام می‌دهد و جلوه‌هایی انتزاعی از واقعیت را بازسازی می‌نماید.

این فعالیت در ایفلا امسال، برای اعضای هیئت‌های شرکت‌کننده در کنگره بسیار جالب بود و روشی نوین برای گردآوری دانش و اطلاعات درباره فرهنگ عامه مردم آرژانتین بود.

کتابخانه و کودک

در مرداد ماه برگزار شد

همایش کتابخانه کودک در گذر زمان: هدف‌ها و نقش‌ها

چهارمین همایش مشترک انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی خراسان و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با موضوع کتابخانه کودک در گذر زمان در تاریخ هفدهم مرداد ماه سال جاری در مجتمع فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار شد.

در این همایش که از ساعت ۸ صبح الی ۱۲ ظهر به طول انجامید علی‌اصغر یزدی به معرفی کانون و مروری بر عملکرد یکساله آن در خراسان پرداخت و جواد یغمایی گزارشی از انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی خراسان ارائه کرد و پس از آن نیز نوش‌آفرین انصاری به تبیین مجموعه فعالیت‌های شورای کتاب کودک پرداخت و در پایان نیز علی‌اکبر حلیمی به فعالیت‌های کتابخانه‌های کانون اشاره کرد.

لازم به یادآوری است که در این همایش، ضمن نمایش فیلم و برگزاری نمایشگاه آثار اعضا از کتابداران و مربیان نمونه کانون نیز تجلیل به عمل آمد.

پیشنهاد انجمن به وزارت علوم

دکتر فریبرز خسروی رئیس هیئت مدیره انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران طی نامه‌ای به دکتر منصوره معاون پژوهشی وزارت علوم و رئیس کمیسیون انجمن‌های علمی ایران، پیشنهاد داد که با توجه به نقش انجمن‌های علمی در ارتقاء سطح پژوهش در کشور و به منظور ایفای بخشی از این نقش، از دانشگاه‌ها خواسته شود تا در جلسه دفاع از پایان‌نامه‌های مقاطع تحصیلات تکمیلی، نماینده‌ای از انجمن علمی مرتبط با رشته تحصیلی نیز حضور داشته باشد.

کتاب "ماجراهای عاشقانه کتابخانه‌ها"

این کتاب که توسط مادالین لیفبوره در حال نگارش است قرار است که در سال ۲۰۰۵ تحت عنوان "ماجراهای عاشقانه کتابخانه‌ها" چاپ شود. این کتاب داستان‌های واقعی افرادی را در بر خواهد گرفت که در یک فضای کتابخانه‌ای با یکدیگر ملاقات کرده و به یکدیگر دلباخته‌اند که این فضا ممکن است عبارت باشد از: یک کتابخانه، یک کتابخانه آموزشی، یک کنفرانس کتابخانه‌ای و یا هر محلی که به نحوی با کتابخانه در ارتباط باشد. نویسنده از تمامی افرادی که دارای چنین ماجراهای عاشقانه در فضای کتابخانه‌ای هستند دعوت نموده که با او تماس بگیرند. نام‌ها و برخی از جزئیات مکانی بنابر درخواست افراد به لحاظ حفظ جنبه خصوصی زندگی‌اشان تغییر داده خواهد شد. این طرح تحقیقاتی علاقه بسیاری از کتابداران را برانگیخته و تعدادی ماجراهای عاشقانه جذاب و جالب برای نویسنده فرستاده شده است. در پایان نویسنده از تمامی کتابداران و علاقه‌مندان سراسر دنیا خواهش نموده است که داستان‌های جالب خود را به آدرس پست الکترونیکی او ارسال نمایند و با او مکاتبه داشته باشند.

آدرس:

website: www.Libraryromance.Com .

E-mail: madeleine.lefebvre smu.Ca

قانون واسپاری فراسوی مواد چاپی^۱

نویسنده: آنتونی کنی^۲
ترجمه: سیمین نیازی

آن است که اگر قرار است در قرن بیست و یکم و پس از آن آرشیو ملی مواد منتشره نگهداری شود، نظام واسپاری نیاز به اصلاح اساسی دارد. در ژانویه (۱۹۹۶) کتابخانه بریتانیا طرحی به "سازمان میراث ملی" برای مقررات بنیادی جدید در قانون واسپاری ارائه کرد. مسائلی که بر اساس درخواست کتابخانه بریتانیا طرح شد، فراتر از نقش خود کتابخانه وسعت یافت، هر چند قانون ۱۹۱۱ کتابخانه بریتانیا را در موقعیتی ویژه قرار می‌دهد، اما حق واسپاری به پنج کتابخانه دیگر هم داده شده است: کتابخانه‌های ملی اسکاتلند و ولز، کتابخانه‌های دانشگاهی آکسفورد و کمبریج و کتابخانه کالج ترینیتی دویلین.

پیشنهاد اخیر کتابخانه بریتانیا با همکاری و پشتیبانی این کتابخانه‌ها با هدف تأمین و استمرار مجموعه آنان در گذر به عصر اطلاعات صورت گرفته است. تحول رسانه‌های جدید به این معناست که آرشیو جامع مواد منتشره نمی‌تواند محدود به نگهداری متون نوشتاری به صورت مواد معمولی چاپی یا فرم الکترونیک باشد، بلکه باید موادی را شامل شود که به نحو چشم‌گیری از نظر قانون گذران ۱۹۱۱ فاصله دارد.

قانون واسپاری فعلی پیش‌بینی لازم را برای ساخت آرشیو ملی فیلم و صدا به عمل نمی‌آورد. آرشیو ملی صوتی کتابخانه بریتانیا و مجموعه انستیتو فیلم بریتانیا متکی بر خرید و یا واسپاری افتخاری است؛ کتابخانه بریتانیا به همراه انستیتو فیلم بریتانیا به پیشنهاد خود در صددند که این آرشیوها را، همچون مواد مکتوب

هنگامی که قانون واسپاری ابداع شد، رم نشانی در جاده‌ای متروک در ایتالیا بود، با این سخن آنتونی کنی با مسئولین کتابخانه بریتانیا ضمن تأکید بر قدیمی بودن این قانون برای روز آمد کردن آن متناسب با عصر اطلاعات پیشنهاداتی اساسی مطرح می‌کند.

وظیفه کتابخانه بریتانیا نگهداری از آرشیو ملی مواد مکتوب منتشر شده است. برای این که این کتابخانه توان لازم را در جهت انجام این مأموریت بیابد، قانون حق مؤلف ۱۹۱۱ و ملحقات آن مقرر داشت که این کتابخانه نسخه‌ای از "هر کتابی که در بریتانیا" منتشر می‌شود را به رایگان دریافت نماید. نظام واسپاری سنگ بنای مجموعه‌های بریتانیایی کتابخانه ملی را فراهم کرد. در دوره‌ای که تقریباً تمامی مواد منتشره به صورت چاپ کاغذی بود، قانون ۱۹۱۱ برای ایجاد و نگهداری مجموعه‌ای جامع و ملی مناسب بود. رشد اخیر انتشارات به صورت میکروفیلم و رسانه‌های الکترونیکی به معنای

سال‌ها قبل

در این دو ماه!

(۱ مرداد ۳۱ - شهریور) - (۲۱ جولای ۲۱ - سپتامبر)

ذکر است که آبراهام لینکلن در ۳۱ دسامبر ۱۸۶۴ اسپوفورد را به سبب تلاش‌های عالمانه و جدی به سمت رئیس کتابخانه کنگره آمریکا منصوب کرد. در آن زمان کتابخانه کنگره هفت کارمند و ۸۲ هزار جلد کتاب داشت.

۱۶ سپتامبر ۱۷۹۷ م (تولد پانیتسی کتابدار برجسته ایتالیایی)

آنتونی پانیتسی در سرشلو در شمال ایتالیا متولد شد. او یکی از بزرگترین چهره‌های تاریخ کتابداری محسوب می‌شود. ادوارد میلر در کتابش با عنوان شاهزاده کتابداری که به بررسی شرح حال او و دوره انتقالش در موزه بریتانیا در طی سال‌های ۱۸۳۱ تا ۱۸۶۶ می‌پردازد این سال‌ها را دوران رشد و تحول یکی از پرآوازه‌ترین کتابخانه‌های پژوهشی جهان می‌داند.

۲۰ سپتامبر ۱۸۶۱ م (تولد هربرت پوتنام)

او نخستین کتابدار مجربی بود که سمت کتابدار کتابخانه کنگره را بر عهده گرفت. پوتنام از طریق پیوند سیاست‌های کتابخانه کنگره با علایق گسترده‌تر کتابداری آمریکا، نقش مهمی را در کتابخانه کنگره ایفا کرد. او به عنوان کتابدار کتابخانه کنگره به دنبال توصیه نامه‌ای که در سال ۱۸۹۶ به کمیته مشترک کتابداری کنگره ارائه کرد اقدام به گسترش این کتابخانه و تبدیل آن به کتابخانه ملی کرد. او در ۱۴ اوت ۱۹۵۵ در ماساچوست چشم از جهان فرو بست.

۶ سپتامبر ۱۵۸۶ م (تأسیس نخستین چاپخانه عربی در ایتالیا)

نخستین چاپخانه عربی، در ایتالیای مرکزی به دستور کاردینال فرناندو مدیچی، دوک بزرگ توسکانا، و ریاست جوانی ایتالیایی به نام جیوانی باتیستوتا تأسیس شد. قانون ابن سینا و النجاه که خلاصه شفای بوعلی بود، اولین کتاب‌هایی بودند که در این چاپخانه به چاپ رسیدند.

۱۲ سپتامبر ۱۸۲۵ م (تولد اینزورث رند اسپوفورد)

اسپوفورد در ۱۲ سپتامبر ۱۸۲۵ در شهر گیلنتون ایالت نیوهمپشایر ایالات متحده آمریکا به دنیا آمد. او خواندن را در خانه پدری فرا گرفت و پس از چندی به دانش‌آموزی مشتاق میدل گشت. سال‌ها بعد او پایه گذار تاریخ نوین کتابخانه کنگره آمریکا می‌شود و طی ۳۲ سال فعالیت این کتابخانه را به مؤسسه ملی مهمی مبدل می‌کند. لازم به

بخوان و ...

زاندرونم صد خموش خوش نفس دست بر لب می زند یعنی که بس

خاموشی بحرست و گفتن همچو جو بحر می جوید ترا، جو را مجو

از اشارت های دریا سر متاب ختم کن وا ... اعلم بالصواب
(مولانا)

گرچه بر واعظ شهر این سخن آسان نشود
تا ریا ورزد و سالوس مسلمان نشود.
رندی آموز و کرم کن که نه چندان هنر است
حیوانی که ننوشد می و انسان نشود.
گوهر پاک ببايد که شود قابل فیض
ورنه هر سنگ و گلی لؤلؤمرجان نشود.
(حافظ)

گفت مغناطیس عشاق الست همت عالی است کشف و هرچه هست
هر که را شد همت عالی پدید هر چه جست آن چیز حالی شد پدید
هر که را یک ذره هست داد دست کرد او خورشید را زان ذره پست
نطفه ملک جهان ها همت است پر و بال مرغ جان ها همت است
(عطار)

به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل که گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم
(سعدی)

منتشره، در موقعیت مستحکم قانون واسپاری قرار دهد.

با صاحبان حقوق، کتابخانه بریتانیا نتیجه گرفته است که قابل قبول ترین شکل واسپاری متون الکترونیک نوعی است که بسیار متوازن با نظام واسپاری متون چاپی است. برای مثال در مورد دیسک فشرده، باید نسخه‌ای به صورت رایگان به هر یک از کتابخانه‌های حق مؤلف برای استفاده در یک ایستگاه کاری تک کاربره واگذار شود. هر نوع شبکه‌سازی باید با کسب اجازه بر اساس توافق با صاحبان حقوق انجام شود و هر درآمدی که بر اساس این نوع استفاده عاید کتابخانه شود، بایستی جزو وجوه حق تألیف محسوب و به صاحبان حقوق مسترد شود. استمرار نگهداری آرشیو نشر ملی، جز از طریق توسعه قانون واسپاری، برای کتابخانه ملی میسر نیست. مثالی می‌تواند مسأله را تصویر کند، "فرهنگ انگلیسی آکسفورد"، در نخستین ویرایش فقط در یک جلد منتشر شد. ویرایش دوم در بیست جلد انتشار یافت که به کتابخانه (ملی) هم واسپار شد. اما ویرایش دیسک فشرده آن (در ویرایش دوم) مشمول قانون واسپاری نمی‌شد. ویرایش سوم این اثر در قرن بعد ممکن است فقط به شکل الکترونیکی منتشر شود، اگر چنین باشد و اگر قانون بدون تغییر باقی بماند، کتابخانه ملی از حق گردآوری چنین مواد سهمی در رابطه با وظایف یک کتابخانه مرجع ملی محروم می‌گردد.

در حال حاضر دسته بزرگی از مواد غیرکتابی که از طریق شبکه منتشر می‌شود، از دست می‌رود و ممکن است به خاطر طبیعت غیرتاریخی قانون ۱۹۱۱ هرگز به آرشیو وارد نشود، کشورهای دیگر در این جنبه از بریتانیا پیشی گرفته‌اند، فرانسه، آلمان، نروژ، کانادا و ایالات متحده همگی در حال حاضر دارای قانون یک ضرورت فوری است و کتابخانه بریتانیا مشتاقانه امیدوار است که قانون جدید قبل از پایان دوره جاری مجلس وضع شود.

پس کردن شکاف موجود در آرشیو ملی مواد منتشره که ناشی از نامناسب بودن قانون ۱۹۱۱ می‌باشد نیز دارای اهمیت است. این امر به وسیله قانون گذشته‌نگر انجام نمی‌شود، ولی تأمین بودجه برای رفع این نقیصه می‌تواند از طریق اخذ وجه از کمیسیون هزاره یا از طریق درآمدهای بخت آزمایی ملی میسر شود. کتابخانه بریتانیا در انتظار سال آینده برای دریافت نتیجه پیشنهادات خود از سازمان میراث ملی است مطمئناً در قرن بیست و یکم، مدت‌ها پس از آن که مشکلات توانفرسای ناشی از ساخت کتابخانه "سنت پانکراس" به فراموشی سپرده نشده، ملت انگلیس به این کتابخانه افتخار می‌کنند، اما گسترش قانون واسپاری از تلاش موفقیت‌آمیز در ایجاد این کتابخانه، کم اهمیت‌تر نیست. آیندگان ما در هزاره بعدی در مورد هیئت امنای امروز کتابخانه و آنها که مسئولیت کتابخانه‌ها را در سازمان میراث ملی عهده‌دار می‌باشند بر اساس موفقیت یا شکستشان در کنار آمدن با عصر اطلاعات قضاوت خواهند کرد.

قانون واسپاری فعلی بریتانیا چیزی جز چاپ بر روی کاغذ را به عنوان رسانه نشر به رسمیت نمی‌شناسد. از جهت نظری می‌توان دامنه قانون واسپاری را با اصلاح تعریف کتاب به نحوی وسعت داد که مثلاً شامل دیسک فشرده بشود (همان گونه که این مواد در قوانین جاری کانادا به عنوان کتاب محسوب می‌شود)، ولی پیش بینی رسانه‌های انتشاراتی آتی غیرممکن است و مقررات ناشی از این اصلاحات جزئی، همچون قانون ۱۹۱۱ به سرعت قدیمی می‌شوند. بنابراین کتابخانه بریتانیا پیشنهاد می‌کند به جای تلاش (بیهوده) در ارائه یک تعریف جامع از "نشر" بایستی رویه‌های قانونی برای گسترش مقولات مواد قابل واسپاری وضع کرد. این قانون بایستی مقررات تکمیلی را به گونه‌ای تدارک کند که رسانه‌ها و اشکال ویژه نشر را به نحو مقتضی تحت شمول نظام قانونی واسپاری درآورد. به این طریق میسر است که رسانه‌هایی را که هنوز قابل تصور نیستند تحت شمول قانون درآورد. مقررات جدید قادر خواهند بود مقررات قبلی را لغو یا اصلاح کنند، بدون آن که قانون اصلی حاکم نیاز به اصلاح داشته باشد.

مواد چهارگانه

مواد غیرچاپی که امروز منتشر می‌شوند را می‌توان در چهار دسته گسترده تقسیم‌بندی کرد: میکروفرم‌ها، منابع الکترونیک دستی ۳، نوارهای صوتی و ویدئویی و پایگاه داده‌ها پیوسته ۴. مواد دو دسته نخست تفاوت چندانی با متون چاپی ندارند و به صورت سنتی به وسیله کتابخانه مجموعه‌سازی می‌شوند، این مواد گاهی "کتاب‌های شیشه‌ای" به معنای کتاب‌هایی که به جای خوانده شدن از روی کاغذ از روی صفحه نمایش خوانده می‌شود، نیز نامیده می‌شوند. منابع چهارمین دسته از نوع بسیار متفاوت از مجموعه سنتی کتابخانه است و مسائل جدی از نظر نشر و آرشیو به وجود می‌آورد. در واقع در حال حاضر زمینه اقتصادی و تکنولوژیکی این شکل از نشر الکترونیکی دچار چنان وضعیت متغیری است که تنظیم مقررات مناسب ناظر بر قانون واسپاری برای آن ممکن نیست. مقررات جدید بایستی در اصول به اندازه کافی گسترده باشد که در موقع لزوم اجازه شمول قانون به پایگاه‌های اطلاعات که به صورت پیوسته ۴ منتشر می‌شود، را بدهد.

اما با بسط نظام قانونی واسپاری فقط میکروفرم‌ها، دیسک‌های فشرده، متون الکترونیک دستی ۱ و نوارهای و تصویری بدون واسطه مشمول این قانون می‌شوند. تا زمانی که قانون اولیه پایدار است این رسانه‌ها بایستی به وسیله مقرراتی که اثر دارند در نظام واسپاری وارد شوند، در یک دوره طولانی‌تر، یعنی هنگامی که انتشار نشریات الکترونیک، به عنوان مثال به وضع ثابتی رسید، مقررات لازم برای قانون واسپاری این مواد باید به وسیله دولت با مشورت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان وضع شود.

در محیطی که شبکه‌ها به طور مداوم در حال گسترش می‌باشد، مهم است که هر گسترشی در قانون واسپاری باید با تمهیدات تأمینی لازم برای حفظ حقوق تولیدکنندگان و ناشرین همراه باشد. پس از مشورت‌های گسترده

1. legal deposit "Beyond the printed word" The Library Association Record, Vol 98(4), 1996.
2. Anthony kenny
3. Hand -held electronic
4. Online
5. Millinium Commission
6. St. Pancras

فرم درخواست عضویت در انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران

تایید کننده:	این قسمت توسط دفتر انجمن تکمیل می‌شود	شماره عضویت:
تاریخ ثبت در سیستم:		

شماره شناسنامه شماره ملی تاریخ تولد	مشخصات فردی نام خانوادگی نام نام پدر محل تولد
---	---

	وضعیت تحصیلی:	
حق عضویت (ریال)	نوع عضویت (ارسال کپی مدرک مربوطه الزامیست)	مقطع تحصیلی
۵۰۰۰۰	☐ پیوسته	دکتر و بالاتر
۵۰۰۰۰	☐ پیوسته	دانشجوی دکتری
۵۰۰۰۰	☐ پیوسته	کارشناس ارشد
۲۰۰۰۰	☐ پیوسته	دانشجوی کارشناسی ارشد
۲۰۰۰۰	☐ وابسته	کارشناس
۱۰۰۰۰	☐ دانشجویی	دانشجوی کارشناسی
۳۰۰۰۰	☐ وابسته (با سابقه بالا)	دیپلم

شماره حساب جهت پرداخت حق عضویت: حساب جاری شماره ۳۰۶۰۴۸۸۸۰ بانک تجارت شعبه اکو (قابل پرداخت در کلیه شعب بانک)

سابقه کار در زمینه کتابداری و اطلاع رسانی: سال
 شغل و سمت فعلی:

آدرس منزل:	
آدرس محل کار (نکر استان و نام مؤسسه الزامی است):	
آدرس پست الکترونیکی:	

زمینه‌های همکاری با انجمن:

☐ آموزش	☐ همایش‌ها
☐ پژوهشی	☐ روابط عمومی
☐ انتشارات	☐ همکاری پاره وقت با دفتر انجمن

سایر موارد (لطفا نام ببرید).....

امضاء:

تاریخ:

قابل توجه اعضای انجمن

اعضای انجمن می‌توانند کتاب‌های زیر را با ۲۵ درصد تخفیف از مراکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی تهیه کنند.

ردیف	عنوان کتاب	قیمت واحد (ریال)
۱	مرزهای نو در اطلاع رسانی	۹/۵۰۰
۲	سنجش عملکرد در خدمات...	۵/۰۰۰
۳	فهرست‌نویسی و رده بندی	۳۵/۰۰۰
۴	فهرست های رایانه‌ای	۲۲/۵۰۰
۵	پیاده سازی استاندارد	۳/۹۰۰
۶	نظام ملی اطلاع رسانی	۹/۵۰۰
۷	فراگام‌هایی در اطلاع رسانی (۳)	۱۵/۰۰۰
۸	فراگام‌هایی در اطلاع رسانی (۴) فراگام‌هایی در اطلاع رسانی (۳)	۱۴/۰۰۰
۹	فراگام‌هایی در اطلاع رسانی (۵)	۱۵/۰۰۰
۱۰	فراگام‌هایی در اطلاع رسانی (۶)	۱۸/۰۰۰
۱۱	چکیده پایان نامه ها	۲۴/۶۰۰
۱۲	دست نامه پست الکترونیکی	۶/۰۰۰
۱۳	مجموعه‌سازی در کتابخانه ها	۲/۴۰۰
۱۴	اداره کتابخانه	۳/۵۰۰
۱۵	اینترنت	۲۰/۰۰۰
۱۶	خدمات عمومی کتابخانه	۱۸/۰۰۰
۱۷	کتابخانه های دیجیتال در عصر اطلاعات الکترونیکی	۲۵/۰۰۰
۱۸	نمایه سازی و چکیده نویسی (مبانی نظری و عملی)	۴۵/۰۰۰

جبرج

